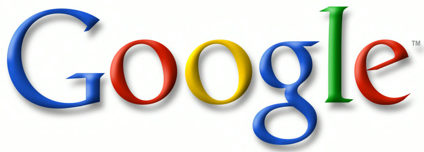
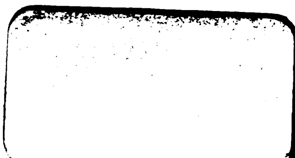

Google

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV · ANG ·
VE
RI
TAS
CHRISTO ET ECCLESIAE

De infinitivi usu Aeschyle

DISSERTATIO,

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO PHILOSOPHORUM ORDINE

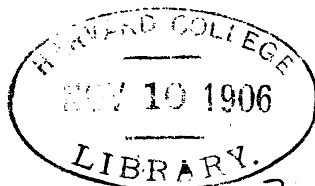
IN ACADEMIA REGIA CHRISTIANA ALBERTINA KILIENSI IMPETRAN

SCRIPSIT

JOHANN KARSTENS.
Colmaranus Holsatorum.

KILIAE.
EX OFFICINA C. F. MOHR. (P. PETERS).
1877.

Imprimatur:
THAULOW
h. t. Decanus

Caput I.

De forma infinitivi apud Aeschylum.

§ 1. Quae olim fuerint infinitivi Graeci formae ostenditur, praemissis paucis Aeschylo Homeri imitatore.

Nobilis est et celebratus Eustathii locus e commentario in Iliadem coı sito (Il. Ψ, 256), ubi Aeschylum ait dixisse tragoedias suas frusta (τεμάχη) magnarum Homeri epularum. Quae verba quoquo modo interpretamur, id (exploratum atque apertum est, quantum parenti illi poesis Graecae deberet Aes lum neque ignorasse neque dissimulasse.

Ac nobis quoque facile est ad scrutandum et intellegendum, quam n ex largo Homeri thesauro deprompserit. Neque enim solum ubi tempora quae di heroica describit vestigia eius secutus est[1]), sed etiam genere dicendi multis cum eo consentit. In qua dicendi similitudine referenda sunt permulta verba Hoı quibus Aeschylus vel solus vel omnium frequentissime usus est; referenda est ı similium et translationum, epithetorum, sententiarum; referendae denique sunt for grammaticae, velut augmentum in nuntiorum narrationibus abjectum, et multa quae a vulgari dialecto Attica prorsus aliena sunt.

Etiam formas verbales abhorrentes ab Attica lingua, ex qua maximam dem partem tragicorum sermo compositus est,[2]) admittere non dubitavit, ut opı plur. in *οιατο*: *κτιζοίατο* Cho. 484. — med. plur. I in *μεσθα*, ut *βουλευόμεσθα* Cho. Ag. 846. — *ἐφαρξάμεσθα* Ag. 823. — *πειρασόμεσθα* Ag. 850. — *πελαζόμεσθα* S 144. — *ἠνειχόμεσθα* Ag. 905. — Ionica forma *ἔσσεται* exstat Pers. 121. — Uno habes apud Aeschylum *ἔσκε* Pers. 656, quam formam epicam — Jonicam in Sophc et Euripidis fabulis nusquam invenimus.

---

[1]) Cf. Max. Lechner, de Aeschyli studio Homerico. Gymnas. Erlang. progr. 1862. — S. Teuffel in prolegg. ad Persas. p. 22. ed. II. Lips. 1875.

[2]) Cf. Godofr. Hermannum in Eur. Bacch. praef. VII.

Quodsi ad infinitivi formam respicimus, Aeschylum credideris occasionem hac quoque parte orationis suae augendae ornandaeque non praetermisisse et varietatem, quae in illo formando in Homeri carminibus conspicitur, in diverbia aut cantica tragoediarum cupide et libenter transtulisse, uti Pindarum, Aeschyli aequalem, qui cum ipse quoque magnam dictionis partem ex Homero sumeret saepenumero antiquas infinitivi formas adhibuit: *ἔμμεναι* Pyth. 4, 60. — *βασιλευέμεν* ibid. 295. — *ἀπορηγνύμεναι* ibid. 354.

Sed hac in parte veterum poetarum ratione derelicta Aeschylus populi sui consuetudinem mire servavit et retinuit.

Apud Homerum totam, ut verbo utar, historiam infinitivi Graeci invenimus ab orginibus perductam ad posterioris aetatis formas, quae tantopere degenerarunt, ut quae olim fuerint vix diiudicari possit.

Tria autem suffixa infinitivi Homerici plerumque statuuntur[3]:

a) *μεναι*, qnod in omnibus activi temporibus aoristo qui dicitur primo excepto, itemque in aoristis passivi usurpatur. Paucis in verbis cum pura radice coalescit, velut in *ἔδμεναι, ἔμμεναι, ἴμεναι.* In simplicibus vero verbis, quorum praes. ind. in *ω* exit, illa terminatio littera thematica *ε* cum radice coniungitur. Persaepe diphthongo *αι* abiecta oriuntur formae *βαινέμεν* etc.

Hanc tamen sententiam silentio praeterire non possum non iam ab omnibus viris doctis probari, qua de re conferas Curtium[4]: — »es ist mir jetzt sehr bedenklich, *μεν* auf *μεναι* zurückzuführen, und scheint es mir wahrscheinlicher, was auch schon von Anderen vermuthet ist, dass *μεν* ein blosses *ι* eingebüsst hat« (sicuti *ἐν* ex *ἐνι*, dativi in *οις, αις* ex *οισι, αισι* exorti sunt).

Ex hac deinde forma natum est illud *ειν*, quod iam apud Homerum longe usitatissimum est. Hunc quidem in modum huius suffixi originem explicant L. Meyer l. l. et »vergleichende Grammatik II, 281; Kühner, ausführliche Grammatik 1, 553.

Attamen etiam haec sententia olim omnibus probata hodie nonnullis grammaticis displicet, veluti Curtio redeunti in *σανι* suffixum, cuius litterae *σ* et *ι* remotae sint. Tum hunc habes progressum: [*λεγεσενι, λεγεσεν, λεγεεν*], *λέγειν*, qua deducendi ratione mira nascitur similitudo cum Latino infinitivo: legere et aoristo sigmatico Graeco: [*λεγσανι, λεγσαι*], *λέξαι.*

---

3) cf. Leo Meyer, der Infinitiv der homerischen Sprache. Ein Beitrag zu seiner Geschichte im Griechischen. Diss. inaug. Gott. 1856.

4) G. Curtius, das Verbum der Griechischen Sprache, seinem Baue nach dargestellt. 2 voll. 1873. 1876. vol. II p. 106.

Etiam in verbis syllaba *μι* finientibus varias illas formas reperimus: *ζ μεναι, ζευγνύμεν, ζευγνύναι.* Curtius quidem l. l. II p. 99 contendit formas, sint *φάναι, τιθέναι, διδόναι, δεικνύναι* dialecto Homericae aeque incognitas es Doricae et Aeolicae. Et de illis, quas attulit, recte vir doctus iudicavit, quoni tantummodo infinitivi in lexicis Homericis proferuntur: *τιθήμεναι, διδόμεν* et *δι φάσθαι*, verbi *δείκνυμι* infinitivus apud illum poetam omnino non occurrit. At forma *ζευγνύναι* in libris exstat iamque a L. Meyero allata est.

Hanc eandem varietatem in verbis contractis invenimus: *οὐτάμεναι, ου σιωπᾶν*; tamen in his quoque usitatiores sunt formae decurtatae, quae poste unicae. Est enim infinitivorum praesentis apud Homerum ratio haec: 152 obv in *ειν*, 84 in *μεν, μεναι* exeuntes.

In aoristo forti et futuro eaedem mutationes conspiciuntur itemque i fecto activi, nisi quod huius terminatio *εναι*, quae postea in usum recipitur Homerum nondum exstat, perinde atque apud Aeolos et Dorienses, de quorum tivis accuratius quaesivit Meister[5]).

b) *σαι* (— ad eandem radicem referendum est atque infinitivi in sê, sacris Indorum libris inveniuntur —), suffixum aoristi primi activi, quod nu mutatum est cf. Curtium l. l. II p. 264.

c) *σθαι* terminatio omnibus medii infinitivis communis, quae et ipsa suam formam semper servavit. Orta est e suffixo nominali dhi, non e radice dhâ. Littera *σ*, quae in omnibus medii infinitivis conspicitur et ubi deest ex l sonorum Graecorum excidit, e radice »as« derivanda est, quam saepissime ad formas gignendas adhibitam esse nemo est quin sciat. Peculiaris vis passiva a cis demum in hunc infinitivum illata est, ad quam ceterae omnes formae aequ neae fuissent cf. E. Herzog[6]) p. 8: »der Infinitiv ist seinem Ursprung nach indi gegen Activität und Passivität.« Consentaneum autem est cognationem, quae inte inter eas formas et formas mediales, quales sunt *φέρεσθον, φέρεσθε, φερέσθων* ad usus restringendi rationem multum valuisse (cf. Curtium l. l. II p. 115.), ets Schleichero concludere non licet inde illud *σ* in infinitivum irrepsisse.

---

[5]) Curtius, Studien zur griechischen und lateinischen Grammatik Vol. IV p. 422.

[6]) Die Syntax des Infinitivs, quam commentationem legis in Annal. Fleckeis. p. 1 sqq

§ 2. Quae infinitivi formae in Aeschyli fabulis inveniantur.

Iam vero priusquam ad hanc quaestionis partem progrediamur ne quis forte ıiretur, si posterioris aetatis in infinitivis formandis simplicitatem et quasi parsimoniam um Homerici sermonis ubertate comparaverit opus est digitum intendere in eam forıarum grammaticarum legem, quam, quod equidem sciam. in omnium gentium linguis ernimus. Tempore enim procedente non ut artes litterae, scientia doctrina crescunt, ic etiam numerus formarum augetur, quarum indigent ad effingenda et exornanda ea, uae excogitata et inventa sunt, sed e contrario mirum in modum imminuitur. Existunt uidem alia subsidia, sed ipsius linguae formae quo remotius tempus est eo plenioes et plures videntur essc et quo longius tempus procedit eo simpliciores fieri et bertate superiore destitui. Intuere, quaeso, nostram linguam vernaculam, quanta sit ingularum aetatum dissensio. Quantum nostri saeculi sermo a vetere dialecto Gothorum istat, quantum a dialectis temporum, quibus fuit Carolus Magnus sive Fridericus ıarbarossa? Neque aliter sese res habet, si animum attendis ad linguam Latinam. Ium exstant aurea aetate Augusti verba composita qualia sunt in fragmentis Pacuvi elut: incurvicervicum, num exstant genetivi formae, quales sunt apud Ennium (Annal. 21): vias, apud Plautum: Alcumenas, in inscriptionibus: Prosepnais (Ritschl, priscae atin. monum. tab. XI.)? Ubique minutam potius, quam auctam esse copiam videmus.

Eundem igitur in modum etiam infinitivi terminationes mutatae sunt. Illis nim temporibus, in quae tragoediae primordia incidunt, unum quodque tempus unam ertam formam sibi assumpserat, quae neque variari neque alia commutari poterat.)ui apud Homerum erant infinitivi in *μεναι* et *μεν* perierunt. Quae reliqua sunt sufxa ita distributa sunt:

praesentis infinitivus, si stirps praesentis consonanti vel *ι* sive *υ* littera finiır, non alia syllaba nisi *ειν* terminatur; verba in *μι* exeuntia *ναι* affigunt; verba conacta in syllabas contractas *εῖν*, *ᾶν*, *οῦν* desinunt, quarum formarum postrema apud Iomerum in usu esse nondum coepit.

Futurum semper *ειν* stirpi suae apponit.

Denique perfectum activi *εναι* exitum adhibet, quo eodem aoristi passivi tuntur, in quibus cum *ε* littera thematica in *ῆναι* contrahitur.

Itaque si universa perlustrabis varietas quaedam orta est, sin vero singula empora, quasi unum quendam aspectum praebent.

Hanc ipsam quam descripsimus aetatis recentioris rationem in Aeschyli fabus invenimus. Veteres vero infinitivi formae plane repudiatae sunt ob eam scilicet ausam, quod multitudini nimis obsoletae viderentur quaeque ferri non possent nisi in

carminibus epicorum modo compositis; quare certos fines terminosque poeta constituit.

Infinitivi Aeschylei formae ut cognoscatur quanto opere cum Atticis congr exempli causa nonnullos infinitivos subiciemus eorum temporum, quorum apud Home multiplices exstant formae: ἐξοπλίζειν, ἐνδακρύειν. — μητροκτονεῖν, θρασυστομεῖν. σιγᾶν, συλᾶν. — μεσοῦν. — πιμπράναι, ἀνιστάναι. — περιβαλεῖν, λαχεῖν. — πεπτωκ. τεθνάναι. — ἐκτολυπεύσειν, θεσπιῳδήσειν. — μιγῆναι, θεῖναι, δοῦναι, φῦναι (Ag. 1 Pr. 969). —

ἀντιωθῆναι (Suppl. 389), μιχθῆναι (Suppl. 295), ξενωθῆναι (Cho. 702), θρα θῆναι (Suppl. 772).

Ubiubi infinitivum aliter conformatum deprehenderis non abest suspicio editor erraverit neque poetae, sed editoris inventum subsit. Mirum in modum in edit G. Dindorfi[1]) tres loci reperiuntur, qui legi modo constitutae repugnant. Ac prir quidem duos infinitivos aor. I pass. dico: Sept. 1077, Suppl. 788, quibus in vers scripturae exstant apud Dindorfium κατακλυσθῆν, χριμφθῆν, cum ex eo, quod du praecepimus, in ηναι hi infinitivi terminandi sint, id quod ex similitudine eorum c enumeravimus exemplorum satis apparet.

Sed illae formae tantum abest ut Aeschyleae sint, ut ab uno Dindorfio in tum illatae sint neque in ulla alia editione legantur.

Pauci omnino sunt infinitivi qui in ην syllabam exeant. Et maxime qui Aeoliis Lesbicis placuit, qui eam terminationis ειν loco usurparunt: συμφέρην, ἀρχ Neque a nonnullis Dorum gentibus hic usus abfuit, quoniam apud Lacones quo exempla exstant.

Deinde in aoristis passivi Aeolii hoc exitu usi sunt: μεθύσθην, ὀμνάσθην (= μνησθῆναι), ὀντέθην, στεφανώθην.

Apud Homerum vero illius infinitivi ne tenuissimum quidem vestigium. E praeterire volumus, quod illud ην syllaba circumflexa esse non solet, id con Aeschylum ex fontibus tam remotis voces formasque non repetisse. Dindorfius le Aeschylei[2]) sub voce κατακλύζω nos ad ea relegat, quae s. v. χρίμπτω adnotav Quo loco monet infinitivum aoristi cum apocope hoc in versu accipiendum esse; enim sese correxisse quod in *M* inveniatur: πρὶν τῷδ' ἐχριμφθῆν. Simulque id respicere iubet, de quo egerit s. v. χρώς. Sed ne hoc quidem loco novi quidq additum est. Equidem libere confiteor his causis, quae potius causae nullae sunt

---

1) Lipsiae 1874. editio quinta, ex qua numeros locosque numerabimus.

2) Lexicon Aeschyleum, edidit G. Dindorfius. Lipsiae 1876.

mutationes illas comprobem me adduci non posse. Etenim exempla earum formarum desidero, quae neque in uberioribus, quos inspexi grammaticorum libris neque apud Dindorfium inveniuntur. Quod cum ita sit ad considerandos pergamus versus ipsos simul cum eis, quae alii viri docti et in Aeschylo interpretando exercitatissimi de eis iudicaverint.

In versu Sept. 1077 solum formae *ἀνατραπῆναι* et *κατακλυσθῆναι* nobis traduntur. Hoc igitur loco ut tam mirificam formam in textum recipiamus fieri nullo pacto potest. Quare ab Hermanno et Ritschelio[3] ita versus constitutos legimus:

μετὰ γὰρ μάκαρας καὶ Διὸς ἰσχὺν | ὅδε Καδμείων ἤρυξε πόλιν | μὴ ἀνατραπῆναι μηδ' ἀλλοδαπῶν | κύματι φωτῶν | κατακλυσθῆναι τὰ μάλιστα. Dindorfius vero tres qui sunt extremi versus hunc in modum edidit:

μἀνατραπῆναι μηδ' ἀλλοδαπῶν | κύματι φωτῶν κατακλυσθῆν.

At verba *τὰ μάλιστα* in omnibus libris exstant neque otiosa esse mihi videntur, quippe quibus Eteocles (*ὅδε*) haud immerita laude efferatur.

Dilucidum vero est Dindorfium ad illam lectionem adductum esse mendosa in primo hemichorio versuum paucitate, de qua Hermannus in nota versui 1056 adjecta hoc dicit: »comparatio alterius systematis ostendit dimidium versum excidisse.« Quod igitur vitium ut curaret Dindorfius, extremis syllabis tribus omissis, verba *κοινὸν τόδ' ἄχος καὶ πόλις ἄλλως* in unum versum contraxit itemque *κύματι φωτῶν κατακλυσθῆν.* Iam vero omnes libri cum *τὰ μάλιστα* et infinitivum usitatum praebeant, alia profecto via ad locum sanandum ingredienda erit, quae quidem ab Hermanno in annotatione ad v. 1056 indicatur: »videtur autem excidisse *τῇ Καδμείων* vel, ut Ritschelius Sched. crit. p. 15. sq. coniecit *τῇ Καδμογενεῖ.*«

Hoc vero luce clarius videtur esse, eiusmodi loco ut Aeschylo formam tam inauditam et novam attribuat impelli editorem non debere, nisi forte alia argumenta accedant.

Contemplandus igitur alter locus est Suppl. 788. Quo in loco syllabarum dissensione ut aliquid novemus non cogimur. Dixerit autem aliquis causam novandi inesse in uno codice *M*, qui praebeat: *τῷδ' ἐχριμφθῆν Χροῖν.* Sed in hac tota fabulae parte illo libro absurdae atque ineptae lectiones traduntnr, id quod ex notis Hermanni satis superque elucet. Quare ut permulta quae corrupta sunt sarcirent nihil inexpertum viri docti omiserunt. Quo in conatu Dindorfius iterum ad miram illam infinitivi

---

[3]) In editione fabulae Sept. adv. Thebas. II. Lipsiae 1875.

formam confugit ob eamque solam tota emendandi ratio reicienda est, cum n‹ librorum auctoritate satis nitatur neque aliis locis defendi possit.

Tertius denique locus exstat in Cho. v. 808, ubi a Dindorfio haec v scripta sunt: εὖ δὸς ἀναδῦν δόμον ἀνδρός. Libri vero omnes praebent ἀνιδεῖν, ‹ scholiastes quoque legit explicans: ἀναβλέψαι. Insolens sane illud verbum est et p: elegans, quod paullo post verbum simplex ἰδεῖν sequitur, quare ab Hermanno ἀν in ἀνέδην mutatum est, ut haec efficiatur sententia: fac ut domus viri libere et (Agamemno) amicis oculis ex caliginoso velamine (sepulcri) aspiciat. Quod a dorfio ἀναδῦναι propositum est id ad sententiarum conexum optime quadrare n est qui neget; sed superflua existit una syllaba. Quam ob rem ἀναδῦν scriben erat, »per apocopen dictum pro ἀναδῦναι« (lex. Aesch. s. v. ἀναδύομαι). Sed ne l quidem formam arripere licet. Nam pauca omnino sunt exempla infinitivorum a‹ secundi, qui in litteram ν exeant, de quibus conferas, qnaeso, Curtium disserer l. l. II, 103.

Haec tantum exempla ab eo proferuntur:

παρῆν = παρεῖναι. — δῦν = δῦναι (de forma simplici, non de compc mentio fit)

φῦν, forma valde dubia apud Parmenidcm p. 65, ubi in codicibus falsus versus: ὕστερον ἢ πρόσθεν τοῦ μηδενὸς ἀρξάμενον φῦναι.

Aeque dubius est infinitivus πῖν in Anth. XI, 140, ubi veri similius est le; dum esse πιεῖν cum synizesi.

Bis denique δοῦν invenitur ante vocales, quare elisionem statuere praestabi

Quid ergo? num ad eiusmodi formam decurrere placet ad emendandum] tam, quem infinitivos ab reliquis poetis Atticis usurpatos ipsum quoque usurpasse s mus? Equidem censeo, critici esse prius summa diligentia ac cautione quae cet‹ quin poetae consuetudo sit inquirere, quam tales formas eligat, quibus loci corr sanentur. Itaque lex illa, quam in omnibus fabulis fragmentisque Aeschylum secu esse diximus, Dindorfi editione aboleri nullo modo potest.

Caput II.
De syntaxi infinitivi apud Aeschylum.

§. 1. Quid statuendum sit de origine et vi infinitivi.

Natura infinitivi his demum decenniis postquam nova linguarum inter se comparatione multae artis grammaticae partes illustrari coeptae sunt, patefacta et perspecta est. Nostra igitur aetate inter omnes constat plurimisque similitudiribus demonstratum est hanc verbi formam, quae proprietate sua inter ceteras vel maxime excellit casum quendam esse substantivi verbalis, cuius ceterae formae omnes evanuerint, id quod nostris temporibus primum pronuntiatum est a Boppio in coniugationis systemate multoque iam ante nostrum saeculum a clarissimo Indorum grammatico Panini doctum erat cf. Iolly p. 49 [1]).

In ea lingua, in qua nostra quaestio versatur, ea tantum suffixa occurunt, quae vel locativum vel dativum designent cf. Curtium l. l. II p. 104. Nihil est autem, quod inter hos casus intersit, de qua re Curtius l. l. II p 107 hoc praecepit: »Natürlich würde von einem Bedeutungsunterschiede zwischen *μεναι* und *μεν* eben so wenig die Rede sein können, wie im Sanskrit zwischen den aus Dativen und den aus Locativen entsprungenen Infinitivformen.« Hunc quidem in modum quae olim erat inter viros doctos controversia optime componitur. Nam antea alii a solo dativo, alii a locativo infinitivum ducere solebant, ut quasi in duas partes viri docti discederent, quorum Boppius (gramm. compar. III, 323 sqq.), L. Meyer, Langius, Delbrueckius dativum, Curtius, Schoemannus, Schleicher locativum praeferrent, de qua dissensione ac discidio disputatum est a Curtio in explanationibus ad gramm. schol. scriptis[2]).

Quod cum ita sit infinitivus sic definiri potest, ut sit dativus vel locativus substantivi verbalis, multo tamen propius quam cetera omnia substantiva ad verbi naturam accedentis, id quod inde quoque sequitur, quod infinitivus temporum gradibus definitus est, ut infinitivi actionis infectae, perfectae, futuri, aoristi discernantur, deinde quod diversa actionis genera (*διαθέσεις*) ea forma exprimi possunt, ut sit infinitivus activi, passivi, medii; tum quod infinitivo posito subiectum semper indicatur[3]);

---

[1]) J. Iolly, Geschichte des Infinitivs im Indogermanischen. München 1873. Viam iam praeierat Eugenius Wilhelmus, de Infinitivi linguarum sanscritae etc. forma et usu. Isenaci 1872.

[2]) Erläuterungen zu meiner griechischen Schulgrammatik, ed. III. Prag. 1876.

[3]) Cf. G. F. Schoemann, zur Lehre vom Infinitiv. Annal. Fleckeisen. 1869, p. 216.

denique quod infinitivus non cum genetivo iungitur, sed cum iis casibus, qui ve finitum sequantur.

Hinc concludi potest, quicunque infinitivi usum via et ratione descripturu ei proficiscendum esse ab illa infinitivi origine et vi principali. Itaque L. Mey libro de Homerico infinitivo scripto, qui inprimis laude dignus est (cf. Iolly l. 71), totam infinitivi sxntaxin e natura casus dativi explicat, quo res longinqu futurae exprimantur itemque finis, quem quis sibi proposuerit. Qui vir doctus c quam omnes censet infinitivos dativi esse formas tamen recte quae sit genuin exposuit. Etenim locativo idem declarari potest, quod in dativo inesse ait L. M De qua similitudine praeter Curtii verba, quae supra (p. 10) in medium prolata videas quae disserit Iolly l. l. p. 131: »vom Locativ gehört hierher vor Allen Zielbedeutung.« Omnibus autem infinitivi Homerici structuris ex illo principio dec L. Meyer eorum quae ostendit hanc facit summam: apud Homernm infinitivum noı eas partes tenere, quas aetate provectiore, quippe qua generalis verbi sententia notione adiuncta eo expressa sit (cf. Krüger § 26 A. 7[4]): »Der Infinitiv, den re beziehungslosen Begriff des Verbums enthaltend«); sed Homeri temporibus multo tiorem eamque futuram in infinitivo inesse vim, quae quidem e natura casus e sit. Et maxime quae quis velit et quae fieri possint infinitivo significari. Deniq casus natura hoc quoque effici, nunquam infinitivum subiecti loco poni, qua de c articulum, cuius posteriore tempore apud infinitivum usus latissime pateat, apud H rum appositum nunquam esse.

Quod quamquam quaestione procedente elucebit in Aeschyli fabulis u veterum formarum locum recentiores substitutae sint, ita etiam syntaxin valde ı tam esse, tamen etiam nobis ordiendum esse censemus ab iis structuris in q pristina vis maxime eluceat. Hinc enim progressi qua ratione usus sensim et gı tim auctus sit atque amplificatus magis videbimus.

Itaque primum de eo infinitivi genere agemus, in quo facillime quam sit i tivus cum substantivi casu cognatus cognoscitur quodque ad vetustissima tempora rendum est. (cf. Iolly l. l. p. 215).

---

[4]) K. W. Krüger, Griechische Sprachlehre für Schulen. ed. V. 1875.

§. 3. De infinitivo ab aliis verbis non pendente.

a) De infinitivo iussum aliquod et optatum significante.

Dativum eum esse casum diximus, quo finis quem assequi quis velit exprimatur eandemque vim in locativo inesse. Iam vero imperativi naturam cum accuratius examinaveris hoc verbi modo paene idem significari intelleges. Quidnam aliud est iubere ab aliquo fieri aliquid nisi quo spectet voluntas alicui edicere? Qua de causa in multis linguis solus dativus satis est ad imperium indicandum, velut Franco — Galli dicunt: »au feu!« vel nos vernacule: »Zum Angriff!« (Wilhelm l. l. p. 90). Infinitivo autem quoniam haec vis eadem attribuenda est non iam mirabimur imperativi loco haud ita raro infinitivum poni. Neque vero puerorum exemplo opus est ad huiusmodi constructionem explicandam, quos infinitivo ad omnia omnino exprimenda uti iure L. Meyer animadvertit. Est autem ille usus perantiquus, quippe quo syntaxis infinitivi Homerici cum linguarum Ariarum consuetudine quasi conexa sit quique in omnibus fere linguis Indogermanis inveniatur (cf. Jolly l. l. p. 215). Ac potest ex Homeri carminibus paene infinita talium constructionum copia afferri, quam ob rem Apollonius Dyscolus de constr. III, 44 hanc dicendi rationem *ἔθος* Homericum appellat. Ponitur autem apud Homerum et alterius et tertiae imperativi personae loco etsi saepius alterius personae vicibus fungitur. Quamquam hoc discrimen grammaticorum tantummodo inventum est; nam re vera certa persona menti non obversatur. Quid, quod in monumentis veterum Indorum eiusmodi infinitivi vel dativi casus cuiuslibet imperativi personae vices obtinent, ut quodammodo etiam prima sit imperativi persona.

Ex Homero exempli gratia hos congero locos: *B*, 75 *ὑμεῖς δ'ἄλλοθεν ἄλλοι ἐρητύειν ἐπέεσσιν.*

H, 79 *τεύχεα συλήσας φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας,*

σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν. (*φερέτω* et *δόμεναι* ad tertiam personam spectant cum Hector verba faciat ad *Τρῶας καὶ εὐκνημῖδας Ἀχαιούς*).

In eiusmodi igitur structuris Kuehner verbum voluntativum supplendum esse arbitratur, velut *ἔθελε*, itemque L. Meyer *ὄρσεο, ἴθι* vel tale quid ut illos versus explicemus necessarium esse putat. Sed ellipsi minime opus esse mihi videtur. Etenim his infinitivis absolutis non simplex notio atque infinita indicatur, ut ait Herzog p. 18., ubi ellipsin statui iubet, sed regio, quo quis tendat aut id quod expetatur.

Viget autem huiusmodi infinitivi usus, quamquam pro altera tantum persona ibi usurpatur, in Attico quoque sermone, cuius apud Thucydidem, Platonem, Sophoclem, Demosthenem non ita pauca exstant exempla. Ac ne Aeschylo quidem incognitus est. Equidem quinque exempla inveni, quorum primum est in Prom. v. 712: *οἷς μὴ πελάζειν* (*οἷς* = *Σκύθαις*), *ἀλλ' ἁλιστόνοις πόδας | χρίμπτουσα ῥαχίαισιν ἐκπερᾶν χθόνα,*

quibus verbis Prometheus Ioni quo dirigenda via sit ostendit. Commutatus est loco infinitivus cum imperativo: *θυμῷ βάλε* et coniunctivo aoristi particula *μή* adiu v. 718 *μὴ περάσῃς*.

Sept. 75: *πόλιν ζυγοῖσι δουλίοισι μήποτε σχεθεῖν*, ubi iterum haec constr cum imperativo commutatur: *γενέσθε* et aoristi coniunctivo: *μὴ ἐκθαμνίσητε*.

Cho. 307: *Ἀλλ', ὦ μεγάλαι Μοῖραι, Διόθεν | τῇδε τελευτᾶν, | ᾗ τὸ δί μεταβαίνει.* »iustum date eventum«.

Eum. 619: *τὸ μὲν δίκαιον τοῦθ' ὅσον σθένει μαθεῖν, | βουλῇ πιφαύσκω δ' ἐπισπέσθαι πατρός.* Infinitivus enim *μαθεῖν* ad verbum *πιφαύσκω* (i. e. iubeo) se a care non videtur, cum ad *ἐπισπέσθαι* tantum quadret. Hanc quidem divisionem dem probat scholiastes adnotans: *κελεύω δὲ ὑμᾶς πεισθῆναι τῇ βουλῇ τοῦ Διός*, interpretandi ratione alter infinitivus ab altero plane segregatur, quare ita Latine tendum erit: iustum hoc quantum valeat discite, iubeo autem obsequi vos etc.

Uno loco tertiae imperativi personae munere infinitivus fungitur: Cho. *ἄλλαν δή τιν' ἐν λόγοις στυγεῖν | φοινίαν Σκύλλαν*, cum antecesserit in v. 602: *ἴστ ὅστις* etc. Idem igitur significat *στυγεῖν*, quod *στυγείτω τις*: etiam iam aversetur quis in oratione etc., qua cum constructione conferas Il. *Γ*, 285: *Τρῶας ἔπειθ' Ἑ καὶ κτήματα πάντ' ἀποδοῦναι.*

In Ag. v. 144 H. Keckius in editione sua infinitivum pro imperativo resti dum esse existimat, alii aliter verba coustituunt, conferantur Hermannus et E Dindorfius in editione Lipsiensi *κράναι* optativum esse censet. Quocirca huius loci r nem non habere satius fuerit.

Itaque apud Aeschylum infinitivum bis pro imperativi numero singulari, ter plurali, quater pro altera, semel pro tertia persona usurpatum invenimus.

Artissime autem cum hoc usu eae cohaerent structurae, ubi res quae optat precibus petitur infinitivo exprimatur. Nam optatum quodammodo iussum vocare ut e contrario iussum in se continet optatum; est enim optatio imperativus lenis pronuntiatus, imperativus optatio acriore ac vehementiore modo edicta; utraque di sive cogitandi ratione id agitur, ut aliqua res petatur vel efficiatur. Huius qu infinitivi usus vel apud Homerum exempla reperiuntur, velut *ρ*, 354: *Ζεῦ π — — Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν ὄλβιον εἶναι.* Kuehner etiam hic ve optandi supplendum esse opinatur, ut *εὔχομαι*, vel imperativum, velut *δός*, nonnullis locis infinitivo praegreditur, ut *Γ*, 351: *Ζεῦ — δὸς τίσασθαι* et apud nos poetam Cho. 16: *ὦ Ζεῦ δός με τίσασθαι μόρον πατρός.* Eandem Dindorfius seq sententiam ad Sept. 75. (ed. Oxon.) et Eustathius ad Il. *B*, 412: *τὸ σχῆμα τῆς εὐχῆ*

τικὸν λείπει τὸ δὸς ἢ ποίησον ἢ εὔχομαι. Attamen ne in hoc quidem dicendi genere eiusmodi verbis opus est, quod ab illo quem antea adumbravimus usu seiungi vix potest cf. Krueger l. l. § 55, 1, A. 4: »absolut, gewiss ohne Ergänzung, gebrauchte man den Infinitiv auch zur Bezeichnung eines Wunsches (optativisch), als eine Art Ausruf.«

Apud Aeschylum igitur quinque in locis huiusmodi constructionem deprehendimus. Ac primum affero hoc exemplum: Sept. 253 θεοὶ πολῖται, μή με δουλείας τυχεῖν: ne contingat mihi servitus. Alterum invenitur in Aristophanis fabula Ranarum, in qua Dionyso iubenti: Εὔχεσθε δὴ καὶ σφώ τι πρὶν τἄπη λέγειν Aeschylus his precibus obsequitur: Δήμητερ ἡ θρέψασα τὰς ἐμὰς φρένας | Εἶναί με τῶν σῶν ἄξιον μυστηρίων, quos Aeschyli ipsius versus esse scholiastes affirmat.

In tertio explanando loco viri docti dissentiunt. Sunt verba in Suppl. v. 143 sqq. et repetita eadem in hemichorio altero v. 151 sqq.: σπέρμα σεμνᾶς μέγα ματρός | εὐνὰς ἀνδρῶν, ἐή, | ἄγαμον, ἀδάματον ἐκφυγεῖν. Quod enuntiatum Dindorfius in editione Oxoniensi itemque Hermannus (v. 125 et 135) referendum esse censent ad verba quae antecedant. Antecedunt autem in primo hemichorio haec verba: τελευτάς—πατήρ | πρευμενεῖς κτίσειεν, in altero: ῥύσιος ἀδμήτας γενέσθω. Et vero exstant apud Aeschylum huiusmodi infinitivi liberius additi, sed non ita saepe aliud adicitur subiectum. Unum tantummodo exemplum memoria teneo: Sept. 15: πόλει τ᾽ἀρήγειν καὶ θεῶν ἐγχωρίων | βωμοῖσι τιμὰς μὴ 'ξαλειφθῆναί ποτε. Praeterea versuum illorum gravitas debilitari videtur, ubi Hermannum sequimur; nam homines vehementer commoti nequaquam uberiore genere dicendi uti solent, sed potius brevi et abrupto. Quapropter mihi altera arridet Dindorfi sententia in editione Lipsiensi prolata, in qua post κτίσειεν et γενέσθω interpunxit, ut verba preces sororum supplicum contineant.

Deinde commemorandus est Suppl. v. 635: μήποτε πυρίφατον τὰν Πελασγίαν πόλιν | τὸν ἄχορον βοὰν κτίσαι μάχλον Ἄρη. »ne unquam saevus Mars Pelasgorum urbem incendio deleat.«

Denique Cho. v. 368: πάρος δ᾽οἱ κτανόντες νιν οὕτως δαμῆναι, ad quem locum scholiastes: λείπει τὸ ὤφελον πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα. Interpretandum est igitur cum Klausenio[5]: »potius utinam interfectores sic perissent.« Mirum quidem, quod nominativus subiecti positus est pro accusativo quem aliis eiusmodi locis invenimus. Accipienda autem constructio est anacoluthi instar, quasi verbum finitum sequeretur. Et exstant alibi quoque eiusmodi nominativi, velut Od. η, 311. ξ, 375. — Eur. Hel. 263.

---

[5]) In editione huius fabulae. Gothae 1835.

b. De infinitivo adverbialiter posito.

Infinitivus absolutus imperativi loco usurpatus cum magis magisque immi retur alia infinitivi absoluti genera exstiterunt. Quorum in numero referendus e est ille infinitivus adverbialis qui dicitur. Apud Homerum enim nullum etiamnunc exem invenitur, cum aetate posteriore saepissime occurrat, in primis apud scriptores pr orationis. Qua de causa hunc usum pro vetere habere atque ex principali infi natura deducere necessitate non cogimur, sed similitudinem recentiorum locutio in comparationem vocare licet. Itaque accusativo casu explicari solet, quo Gra ad rationem adverbialem exprimendam saepissime usos esse satis notum est. (cf Curtii gramm. § 564). Tales phrases partim articulum exhibent partim respuunt. postea late patent eae structurae, in quibus articulus infinitivo annexus est, velut *νῦν εἶναι, τὸ τήμερον εἶναι, τὸ ἐπ' ἐμοὶ (ἐμὲ) εἶναι*; apud Aeschylum nullum e exemplum.

Ceterae vero huiusmodi locutiones se ad originariam infinitivi significatio sane applicant, cum ita accipi possint, ut quae efficiantur et consequantur ex sent antecedente exprimantur (cf. Iolly l. l. p. 220). Namque *ὀλίγου, μικροῦ δεῖν* recte vertes: ut paulum absit; *ἐμοὶ δοκεῖν*: ut mihi videatur, quod idem accusativo *γνω ἐμήν* significari potest. Et similiter explicandi sunt illa parvi ambitus enuntiata, verbis *φράσαι, εἰπεῖν* conformantur, sicut *ἁπλῶς εἰπεῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν*, quod La dicimus: ut ita, ut breviter dicam (cf. Iolly p. 221). Neque igitur quam Matthiae ingre est via commendanda videtur, qui ellipsin quandam latere putat et verbo *ἔστιν* s. *εστιν* ad explicandas eas constructiones utitur, quam ad sententiam adductus est l in quibus illud verbum invenitur, velut Cho. 976: *φίλοι δὲ καὶ νῦν, ὡς ἐπεικάσαι σ πάρεστιν*. Quam opinionem probat Herzog l. l. p. 18.

Tria afferri possunt e poeta nostro exempla:

Pers. 246 *ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖν τάχ' εἴσει πάντα ναμερτῆ λόγον*: at mox univer ut opinor, orationem certam percipies.

Pers. 714 *διαπεπόρθηται τὰ Περσῶν πράγματ' ὡς εἰπεῖν ἔπος*: perversae dicere licet, Persarum opes sunt. Ag. 1584 *πατέρα Θυέστην τὸν ἐμὸν ὡς τορῶς φ σαι — — ἠνδρηλάτησεν*: patrem meum, ut clare dicam, eiecit. Semel infinitivus omi est: Pr. 46 *ὡς ἁπλῷ λόγῳ*, quod plane eodem modo dictum est quo nostrum: einem Wort.«

Cavendum vero est ne his locis adnumeremus Ag. 868 *τέτρωται δικτύου π λέγειν*. Obiter enim haec verba legenti in mentem venerit adverbialiter posita eodem sensu quo alibi *ὡς εἰπεῖν ἔπος*, praesertim cum ad simile optime haec inter

tatio quadret. Sed libros sermone Graeco compositos omnes evolve, nusquam solum λέγειν illum in modum adhibitum reperies neque alia verba leges nisi φράσαι et εἰπεῖν. Atque ne haec quidem usurpantur nisi apposita aut particula ὡς aut adverbio. Quare spreta illa interpretandi ratione alia via ineunda erit, quam ab Engero quoque initam videmus, qui infinitivum ad vocem πλέον referendum esse in adnotatione monet. Est autem propterea additus, ut notio illa ad sensus propius adducatur, quam nudo comparativo fieret. Multi occurrunt eius generis infinitivi, quos in extremo capite altero omnes ex Aeschyli fabulis collectos paullo accuratius examinabimus.

c) De infinitivo in exclamationibus usurpato.

Tertium denique est genus infinitivi absoluti, qui in exclamationibus exstat hominum valde excitatorum. Quam quidem constructionem concedendum erit, cum apud Homerum nondum reperiatur, ex natura dativi et locativi casus intellegi non posse, sed ex recentiore quam antea descripsimus infinitivi vi exortam esse. Is enim qui loquitur nihil aliud studet nisi ut quae in verbo insit notio eam in medio proponat. Quid ipse de re quae agatur cogitet quidve cupiat verbis ipsis non declaratur, sed ex sententiarum conexu coniciendum est. Itemque iis qui audiunt liberum quid sentire velint datur arbitrium.

Quodsi Aeschyli tragoedias perlustrabis duo invenies exempla, quorum notissimum est in Eum. v. 837 sq., ubi Furiarum chorus Minervae proposito acerbissime iratus hos effundit questus:

ἐμὲ παθεῖν τάδε, φεῦ, | ἐμὲ παλαιόφρονα κατά τε γᾶς οἰκεῖν | ἀτίετον· | φεῦ μῦσος.

Possunt sane hi infinitivi referri ad verba ἀτίετον μῦσος. Nam in aliis quoque quae chorus vehementer commotus Minervae respondet, simplex enuntiatum reperitur, ut v. 778, 808. Nec φεῦ interiectio ne ita locum perciperemus impedimento esset, quum plerumque quidem exclamatio vel interrogatio cum hac voce ab Aeschylo consocietur, velut Ag. 1448 φεῦ, τίς ἂν κτλ — Sept. 1053 φεῦ φεῦ, ὦ μεγάλαυχοι κτλ; sed aliis locis tranquillior et planior oratio sequatur, ut Pers. 739 φεῦ, ταχεῖα γ' ἦλθε κτέ. Verbum vero substantivum semper fere omittitur, ubi infinitivus tamquam subiectum pendet ab enuntiato quod adiectivo vel substantivo et εἶναι verbo continetur, ut Pr. 978 νοσοῖμ' ἂν εἰ νόσημα τοὺς ἐχθροὺς στυγεῖν. — Suppl. 995 τὸ τ' εἰπεῖν εὐπετὲς μύσαγμά πως. Nihil igitur obstaret, quominus ita in sermonem Latinum illos versus transferremus: »hoc me perpeti, vae, sub terris me habitare dedecus est et scelus abominandum.« Attamen nostro loco difficiliorem atque inusitatiorem explicandi rationem arbitror amplectendam esse, ut huic toti cantici parti maior insit concentus. Videtur autem exclamatio accomodatior esse et omnino magnae Furiarum irae et verbis

quae sequuntur: *πνέω τοι μένος ἅπαντά τε κότον.* Quare ut sic interpretemur v proposuerim: me haec perpeti sub terrisque habitare inhonoratam atque invisam

Alterum exemplum inest in Aegisthi verbis Ag. 1662 sq. *ἀλλὰ τούσδ' ἐμοὶ μα γλῶσσαν ὧδ' ἀπανθίσαι | κἀκβαλεῖν ἔπη τοιαῦτα δαίμονος πειρωμένους, | σώφρονος γι δ' ἁμαρτεῖν τὸν κρατοῦντα.* In libris quidem haec exstat lectio: *σώφρονος γι δ' ἁμαρτῆτον κρατοῦντα.* Latere autem in voce *ἁμαρτῆτον* vocabula *ἁμαρτεῖν* iam Casaubonus vidit, quae sententia ab omnibus viris doctis probata in dı vix vocari potest, ut certam beneque munitam habeamus scripturam. Iam plurimi editores his in verbis offenderunt et alium iis assignaverunt locum; ı enim verba quibus ipse vituperetur Aegistho attribui posse. Hermannus igitur v. 1655 ea collocavit, Enger — Gilbert post v. 1651 lacunam explens ı *οὐκ εὐπρεπές* vel similibus. Quae coniecturae quamvis sint speciose excogitatae ı tamen mihi placet Dindorfi opinio, non illa quidem in editione Lipsiensi prola qua quo loco fuerunt eodem verba uno tenore scripsit nulla interpunctione addit tum enim in illas difficultates, quibus Hermannus aliique ad mutandum commoti sunt, i rimus — sed in editione Oxoniensi enuntiata, in qua ipsa quoque Aegistho tribuit verba post vocabulum *ἁμαρτεῖν* interpungit. Quo facto bene regi oratio convenit, modo ut ve vocabulo expleamus opus est, quod significet *λοιδορεῖν, ὀνοτάζεσθαι*, velut *ἀρωμένους* v Blomfieldius proposuit, *δ' ὑβρίσαι.* Ita enim verba eo loco in quo tradita sunt in servamus neque maiorem quam ceteri interpretes in verbo addendo licentiam sumimus. Neque vero difficile est excusare verbositatem quam inesse in illa ora dixerit quispiam. Quid? nonne hoc ex natura hominum fit, ut qui ira inflammati ei quae animum pungant atque urant ea pluribus verbis exponant quam tran animo fieri solet? Itaque nostro quoque loco infinitivus qui dicitur exclamat optime se habere videtur, quem Hermannus et Enger evitarunt. Atqui ab Ae sermone nequaquam alienum eum esse antea satis demonstrasse nobis videmur, c hoc quoque exemplum ad illud infinitivi genus ascribere non dubitamus.

Quodsi ad eum de quo adhuc egimus infinitivi usum respicimus brevite quae a nobis disputata sunt comprehendimus non eum tam angustis videmus fi saeptum esse quam apud Homerum, qui nihil adhibeat nisi primum quod attig genus. Etenim Aeschylus etiam in phrasibus adverbialibus et in exclamatio infinitivum usurpavit, sed tamen modicus ei est hic usus. Eas vero locutiones, articulo praeposito conformatae sunt omnino respuit atque evitavit.

---

§ 3. De infinitivo ab aliis verbis pendente.

a) De infinitivo epexegetico.

Consideranti mihi, qua via ab altero illo infinitivi genere transeam ad alterum peroptato is offertur infinitivus, qui ab alio enuntiato ita pendet ut quod iam dictum sit paullo accuratius describatur, qui pendet ita, ut quodammodo absolutus sit, quare a grammaticis interpretibusque infinitivus liberius additus vel similiter vocatur. Quem infinitivi usum ut omnino in linguarum Indogermanicarum monumentis antiquis (cf. Iolly p. 215) sic apud Homerum quoque vel maxime excultum invenimus; postea sensim pedetemptimque imminuitur. Est autem e dativi (et locativi) natura explicandus. Dativo enim casu ea iam supra docuimus significari, quae ex aliis consequantur, res conditionesque quae aliis efficiantur. Quae dativi vis dilucide apparet etiam in infinitivo post adiectiva et adverbia posito, in quibus gradus significatio inest, velut *τηλίκος*, *τόσος*, quae structura iam apud Homerum usitatissima est. Horum igitur infinitivorum in numero etiam ille infinitivus epexegeticus ducendus est, qui apud Aeschylum non ita rarus invenitur. Adhibetur autem iis potissimum locis, in quibus quamquam ad sententiam illustrandam aliquid novi adiciatur necesse non est, tamen ut plenior orationi addatur sonus aliquot verba adiungenda esse poeta censet. Itaque spreta particula consecutiva quippe qua propria et peculiaris existeret enuntiati pars infinitivo utitur, quo nihil esse in utramque partem commodius potest, ne quid nimis arcte cum enuntiatione antecedente cohaereat neve nimis subtiliter ab ea discernatur.

Sed quid multis meis verbis opus est? Exemplis ex Aeschylo ipso petitis illius infinitivi natura facillime cognoscitur. Haec iam in medio proponemus.

Sept. 623. *σάρκα δ' ἡβῶσαν φύει | παρ' ἀσπίδος γυμνωθὲν ἁρπάσαι δόρυ*, quibus verbis iuvenilem senis Lasthenis vigorem poeta describit. Sententia prima ac gravissima continetur prioribus verbis, quae ut aliquid illustretur et exornetur infinitivus epexegeticus additus est. Hoc enim roboris exemplum et quasi imago ante oculos nobis proponitur. Latine vero verti non potest nisi aut vocabulo consecutivo et verbo finito aut plane nova enuntiatione.

Pers. 265. *ἦ μακροβίοτος ὅδε γέ τις | αἰὼν ἐφάνθη γεραιοῖς, ἀκούειν τόδε πῆμ' ἄελπτον*. Laxiore nexu hic quoque infinitivus cum verbis praegressis, ut pronomen *ὅδε* paullo certioribus finibus circumscribatur coniunctus est.

Pers. 593. *λέλυται γὰρ λαὸς ἐλευθερὰ βάζειν* liberatus est populus ut libere loquatur.

Suppl. 205. *φυλάξομαι δὲ τάσδε μεμνῆσθαι σέθεν | κεδνὰς ἐφετμάς* servabo imperia

ut memor sim — quo loco alterum verbum sufficeret ad idem eadem fere persp tate enuntiandum, sed more epicorum verbis non parcentium *μεμνῆσθαι* appositum

Suppl. 407. *δεῖ τοι βαθείας φροντίδος σωτηρίου | δίκην κολυμβητῆρος ἐς βυθὸν λεῖν | δεδορκὸς ὄμμα μηδ' ἄγαν ὠνωμένον* opus est profunda cura ut cernentibus o nec nimis vino gravatis in altum descendamus.

Ag. 620. *οὐκ ἔσθ' ὅπως λέξαιμι τὰ ψευδῆ καλὰ | ἐς τὸν πολὺν φίλοισι καρποῦ χρόνον* non dixerim mendacia pulchra ut in longum temporis spatium fructus am existat.

Ag. 708. *ὑμέναιον ὃς τότ' ἐπέρρεπεν γαμβροῖσιν ἀείδειν*, qui infinitivus prono relativo supplementum additus est: hoc certe modo anacoluthon explicandum esse n quidem videtur.

Ag. 962. *οἶκος ὑπάρχει τῶνδε σὺν θεοῖς, ἄναξ, ἔχειν*: adhuc est domus (i. divitiae, opes domesticae), ut horum (i. e. stramentorum purpureorum) habeamus quem ad locum Enger adnotavit: »der Infinitiv ist freier hinzugefügt, wie öfter Griechischen, wo wir ihn mit: um dadurch, um damit, um darauf wiedergeben müssen

Cho. 70. *διαλγὴς ἄτη διαφέρει τὸν αἴτιον παναρκέτας νόσου βρύειν*, quem loc A. de Jongh[6]) ita interpretatur: »aerumnosa clades nocentem lacerat, ut mor exundet invicto.«

Ibid. 370. *πάρος δ' οἱ κτανόντες νιν οὕτως δαμῆναι — θανατηφόρον αἶσαν πρό τινὰ πυνθάνεσθαι*: o si qui eum interemerunt antea sic periissent, ut fatum eor mortale procul aliquis audivisset.

Ibid. 740. *κεύθουσ'* (sc. *γέλων*) *ἐπ' ἔργοις διαπεπραγμένοις καλῶς κείνῃ, δόμοις τοῖσδε παγκακῶς ἔχειν*: risum celans cum audiret res ita factas, ut bene illi, don huic pessime sese habeant.

Ibid. 797. *τίς ἂν σωζόμενον ῥυθμὸν | τοῦτ' ἰδεῖν δάπεδον | ἀνομένων βημάτων ὄρ γμα*; Haec Dindorfi scriptura, quae codicum quoque est, intellegi non potest nisi versu antecedente suppleamus: *προστιθείη μέτρον* et infinitivum explicativum subes statuamus: »ut hoc solum rursus videat desinentium gressuum nisum servare me suram« A. de Jongh.

Ibid. 995. *μύραινα γ' εἴτ' ἔχιδν' ἔφυ | σήπειν θιγοῦσ' ἂν ἄλλον οὐ δεδηγμένον | τό μης ἕκατι κἀκδίκου φρονήματος* — quam puto alium non morsum tangere ut putrei ciat, quae est eius audacia impietasque. Paullo insolentior quidem est hoc lo

[6]) In editione huius fabulae. Traiect. ad Rhen. 1856.

collocatus ante participium infinitivus, cum alibi praecedat id verbum, quo sententia gravissima continetur.

Eum. 335. *τοῦτο γὰρ λάχος διανταία | Μοῖρ' ἐπέκλωσεν ἐμπέδως ἔχειν . . . . ὁμαρτεῖν κτλ.*: haec enim sors a fato attributa nobis est, ita ut eadem semper et immutata maneat. . . .

Huiusmodi infinitivis si negationem praeponere voles non particula *οὐ*, sed *μή* usurpanda est.

Sept. 15. *πόλει τ' ἀρήγειν καὶ θεῶν ἐγχωρίων | βωμοῖσι, τιμὰς μὴ 'ξαλειφθῆναί ποτε* — ne exstinguantur unquam honores.

Ibid. 1077. *ὅδε Καδμείων ἤρυξε πόλιν | μὰνατραπῆναι μηδ' ἀλλοδαπῶν | κύματι φωτῶν κατακλυσθῆναι.* — defendit urbem ne perverteretur neve peregrinorum unda virorum superfunderetur.

His vero structuris multo usitatior est alia, ut articulus *τό* negationi antecedat. De quo dicendi genere postea diligentius disquiremus.

b) De infinitivo post particulas *ὡς* et *ὥστε* posito.

Eodem modo quo infinitivus epexegeticus explicandus post *ὡς* et *ὥστε* infinitivus videtur, quibus particulis altera enuntiatio ab altera plerumque separatur. Apud Homerum quidem *ὡς* tantummodo significatione finali instructum est, quod nunquam tamen cum infinitivo coniungitur, sed cum coniunctivo sive nudo sive *ἄν* vel *κέν* amplificato et optativo, qui ipse quoque *ἄν* vel *κέν* secum aut habet aut non habet. *Ὥστε* vero apud Homerum longe plurimis locis particulae comparativae vices sustinet et cum *ὡς* commutari potest.

Duobus solum locis vi consecutiva uti videtur: Il. I, 42 *εἰ δέ σοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται — ὥς τε νέεσθαι.* — Alter locus est Od. ρ, 21 *οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμί | ὥστ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι πάντα πιθέσθαι.*

Sed Odysseae versus a Lehrsio pro spurio habetur, Iliadis versus mutatur in *ἀπονέεσθαι*[7]) quia tam paucis exemplis ut voci *ὥστε* illam vim attribuat se moveri posse negat. Classenius vero[8]) his locis initium usus posterioris cerni contendit, quod idem Krueger statuit in gramm. II, 55, 3, 6. Quoquo modo haec res sese habet, id ex hac controversia apparet, consecutivam vocis *ὥστε* vim postea exstitisse, quam eundem usum particulae *ὡς*. Hunc autem usum ut intellegamus naturam atque originem vocabulorum in memoriam revocemus oportet. Iam qui arti etymologicae quae vocatnr operam navant viri docti docuerunt

---

[7]) De Aristarchi studiis Homericis p. 160.

[8]) Annal. philol. a. 1859. p. 303.

nos ὡς si veram rei rationem exigamus adverbium pronominis relativi esse et pl cum nostro »wie« congruere, quod item revocandum est ad formam relativam, ex veteribus concludi potest formis »weo, hweo, hvaiva.« Quocirca enuntiatum, qı exstat in Od. θ, 21 *καί μιν μακρότερον — θῆκεν ἰδέσθαι, ὥς κεν Φαιήκεσσι φίλος π τεσσι γένοιτο*, hoc fere modo dissolvendum atque illustrandum nobis est: procerioı eum fecit, hunc in modum (quemadmodum): Phaeacibus omnibus adamari pote Quodsi ὥστε contemplamur quid aliud est nisi illud ὡς adiecta vocula enclitica qua relativum ὡς cum verbis antecedentibus colligetur et ita quidem? His ig adverbiis sive coniunctionibus nihil aliud fit, nisi ut novum aliquid sequi indicet constructio ipsa nequaquam mutatur et solus infinitivus ut ex dativi natura et consecutiva explicari poterat, ita etiam infinitivus potest post vocabula ὡς ὥστε. Hanc quam protuli sententiam eandem amplectitur Herzogius l. l. p. 17, de duobus quos commemoravimus apud Homerum infinitivis post ὥστε ita exposuit hier ist ὥστε wie sonst bei Homer Vergleichungspartikel und *νέεσθαι* unmittelk zu *ἐπέσσυται*, *πιθέσθαι* zu *τηλίκος εἰμί* in's Verhältniss zu setzen.«

Post Homerum autem ille usus longe lateque diffunditur. Sed tum modo ir nitivus in usum vocatur, cum artissime altera cum altera enuntiatione copulanda e ut quae sequantur subiungantur potius quam adiungantur. Ante indicativum vero Aeschyl hanc legem sibimet ipse imposuit, ut semper ὡς, nunquam ὥστε usurpet, cum ab aliis sc ptoribus hae particulae promiscue adhibeantur. Ὡς quidem consecutivum cum indicati omnino consociatum est paucis tantum locis, quos Wellauer in lexico Aeschyleo exscrips quorum certe unus ne est quidem in hoc ordine referendus. Nam etiamsi unum locum hı revocari posse concedimus (Pers. 726 ed. Dind. *ὡς ἰδεῖν τέλος κτλ.*), tamen alius quem affe locus non sub VI (»rem significans, quae ex altera sequitur, ita, ut«) sed sub I (»u quemadmodum«) enumerandus erat: Ag. 319 *λόγους ἀκοῦσαι — θέλοιμ' ἄν, ὡς λέγει πάλιν*, ubi Dindorfius pro ὡς legendum esse censet οὕς. In reliquis autem locis (Per 730; Prom. 156. Ag. 38) indicativus eadem de causa positus est, qua alias ponitu ut quantum possit propria sua vi enuntiatum quasi nitatur atque ut altera pars ea dem dignitatem habeat, quam habet altera. Quare eiusmodi enuntiatum in sermone Latinum si transferre volemus, ex uno duo facere praestabit, ut distincte et sı quasi pondere quod sequitur eniteat.

Utrum vero nudus infinitivus adhibendus an ὡς ei addendum sit decerni nc potest; hoc solum dicere licet particula apposita mentem ad id quod consequatı magis dirigi ac praeparari. Vere hoc dictum esse ut cognoscatur haec in mediu profero exempla: Ag. 482. *τίς ὧδε παιδνὸς ἢ φρενῶν κεκομμένος | φλογὸς παραγγέλμασιν νεοῖς πυρωθέντα καρδίαν ἔπειτ' | ἀλλαγᾷ λόγου καμεῖν*; Quo cum loco conferantur h

Pers. 437. *τοιάδ' ἐπ' αὐτοὺς ἦλθε συμφορὰ πάθους | ὡς τοῖσδε καὶ δὶς ἀντισηκῶσαι ῥοπῇ.* — Eum. 427. *πῶς γὰρ τοσοῦτο κέντρον ὡς μητροκτονεῖν;* Quibus exemplis, ut *ὥστε* et *ὡς* inter se non discrepare intellegas addatur versus Ag. 1075: *οὐ γάρ τοιοῦτος ὥστε θρηνητοῦ τυχεῖν.*

Si in usum vocabuli *ὥστε* paullo accuratius inquirimus apud Aeschylum nusquam id occurrit dicendi genus, ex quo post comparativum *ἢ ὥστε* cum infinitivo consociatur velut in hoc exemplo, *ὁ χρόνος βραχὺς ὥστε ἀξίως διηγήσασθαι τὰ πραχθέντα.* Desunt etiam ei infinitivi qui paene eodem modo quo infinitivi post *ὥστε* usurpati explicandi sunt, infinitivos dico post *ἐφ' ᾧ, ἐφ' ᾧτε*, quae structurae a Curtio (Gramm. Graec. § 601) ita declarantur, ut idem valeant, quod: *ἐπὶ τούτῳ ὥστε.*

Altera particula cousecutiva *ὥς* post eas potissimum locutiones locum habere solet, quae gradus, ut ita dicam, significationem in se continent. Quare saepissime reperitur post adiectiva *τοσοῦτος, τοιόσδε* et eiusdem generis adverbia. Atque apud Homerum vel nudus infinitivus post eiusmodi vocabula usitatissimus est: apud Aeschylum vero semel tantum haec constructio invenitur post *ὧδε*, Ag. 482, quem locum iam supra (p. 21) laudavimus et exscripsimus; aliis qui exstant locis *ὥστε* vel *ὡς* infinitivo antecedit, ut Ag. 1075. Cho. 567. Eum. 427. Nudus sane infinitivus post *οἷός τέ εἰμι* et *οἷόν τέ ἐστιν* usurpatur, quae phrases eodem modo atque *ὥστε* conformatae sunt; obscurata tamen haec origo est usu posteriore, ut plane easdem partes quas *δύναμαι, ἔχω, ἐνδέχεται*, alia sustineant.

c) De infinitivi usu finali.

Huic autem usui consecutivo admodum vicinus ac finitimus finalis infinitivi usus existimandus est. Utrique enim eadem fere est natura cum etiam finis quem quis sibi proposuit, ad illud spectet quod tempore futuro consecuturum sit. Tantum inter hos infinitivos interest, quod infinitivo consecutivo consilii ratio nulla habetur, infinitivo finali ea significantur, quae ut fiant certo quodam consilio aliquis utitur. Qua de causa et in Latino sermone ad utramque rationem indicandam una exstat particula »ut« et in priscis linguae vernaculae monumentis vocabulum »daz« in utramque partem adhibetur, ut tum particula »daz« tum particula »damit« nobis sit vertendum.

Apud Homerum igitur hic usus finalis latissime diffusus est. Et maxime quidem ei placuit post verba movendi, ut quo consilio aliquid mittatur, iaciatur, moveatur infinitivo significetur, id quod saepe nostris hominibus supervacaneum et inane videtur esse, qui satis fecisse sibi videntur dum intellegatur quid dicant et unam dicendi laudem putant esse brevitatem. Declaretur res exemplo ex Homero petito. In Il. *Φ*, 120 verba *τόνδε ποταμόνδε ἧκεν* ad sententiam poetae perspiciendam prorsus

sufficerent, quippe quibus et actio indicata sit et locus quo tendat actio. Attam Homerus *φέρεσθαι* addidit nec cuiquam dubium esse potest, quin huiusmodi infiniti orationi epicae optime conveniat. Nam sic non solum initium et finis, sed etiam s tium interiectum describitur. Menti quidem ille quem priorem dicendi modum co memoravimus satis est, mente quod reliquum sit facile divinamus ac supplemus, s oculi omnem illum cadendi motum requirunt. Itaque infinitivo res ad sensus prop admovetur. Simili igitur modo intellegendae hae locutiones sunt: *πνοιὴν προέηκ ἀῆναι* — *πόδα ἧκε χαμᾶζε κεῖσθαι.* Huiusmodi autem infinitivus, quo quidem cur a quid fiat indicatur, sed novi nihil nobis impertitur Aeschylo ut nimis epicus displicu Unum tantum eius structurae exemplum invenimus, in Ag. v. 1667: *ἐὰν δαίμων Ὀρ στην δεῦρ᾽ ἀπευθύνῃ μολεῖν*: cum deus Orestem huc diriget ut veniat, quae dicen ratio prope accedit ad Homeri illud: *βῆ δ᾽ ἰέναι, βῆ δὲ θέειν.*

Paullo plura exempla apud Aeschylum eius sunt infinitivi, quo novi aliqui affertur, quod in verba finito non inest. Invenitur autem post haec verba his que locis:

ἀνίημι Cho. 489 *ἄνες μοι πατέρ᾽ ἐποπτεῦσαι μάχην.*

προστέλλομαι Sept. 415. *Δίκη νιν προστέλλεται εἴργειν-μητρί-δόρυ* propu gnatorem eum mittit, ut arceat. Schol.: *εἰς τὴν μάχην.*

εἶμι Eum. 1008 *ἴτε τὸ μὲν ἀτηρὸν χώρας κατέχειν, τὸ δὲ κερδαλέον πέμπειν.*

σπεύδω Ag. 601 *πόσιν σπεύσω πάλιν μολόντα δέξασθαι.*

ὠθέω Pr. 666 *ἔξω δόμων τε καὶ πάτρας ὠθεῖν ἐμὲ | ἄφετον ἀλᾶσθαι γῆς ἐπ ἐσχάτοις ὅροις*, quo loco quantopere dativo affinis sit infinitivus *ἀλᾶσθα* cernes et videbis si hunc contuleris versum Eur. Med. 1274: *Διὸς δάμα νιν ἐξέπεμψε δωμάτων ἄλῃ.* —

τάσσω Pers. 367 *τάξαι στῖφος ἔκπλους φυλάσσειν.* Eum. 488 *τάξω τοὺς δικαστὰς διαιρεῖν τοῦτο πρᾶγμα.* Eum. 639 *λεὼς ὅσπερ τέτακται τήνδε κυρῶσαι δίκην.*

Ut verba movendi sic etiam verba manendi infinitivus finalis sequitur:

ἔφημαι Eum. 630 *Παλλὰς οἵ τ᾽ ἐφήμενοι ψήφῳ διαιρεῖν τοῦδε πράγματος πέρι*

μένω Eum. 676 *μένω δ᾽ ἀκοῦσαι.* ibid 732. Nec solum de personis hoc ver bum usurpatur, sed ad res quoque transfertur, perinde atque in sermone Latino voca bulum »manet.« Suppl. 435 *παισὶ τάδε καὶ δόμοις — μένει δόρι τίνειν ὁμοίαν θέμιι* Easdem vices suscipit vox composita:

ἐπαμμένει Pr. 606 *τέκμηρον ὅτι μ᾽ ἐπαμμένει παθεῖν.* Pers. 807 *οὗ σφιι κακῶν ὕψιστ᾽ ἐπαμμένει παθεῖν.*

σ τ ε ῦ μ α ι, quod propria consistendi vi abiecta iam Homeri temporibus in vim metaphoricam minitandi abiit. Sed ne apud Homerum quidem frequens est et his tantum formis utitur: *στεῦται* et *στεῦτο*. Apud tragicos vero nusquam reperitur nisi hoc uno loco Aeschyli: Pers. 49 *στεῦ ται* — *ζυγὸν ἀμφιβαλεῖν δούλιον Ἑλλάδι*

d) Ceterae infinitivi variae ac multiplices structurae quomodo sensim et gradatim exortae sint.

Ab iis igitur, quae sunt adhuc a nobis tractatae infinitivi significationibus cetera quoque, in quibus infinitivus in usum vocatur dicendi genera profecta sunt. Quae quem ad modum paullatim nata esse nobis videantur jam exponemus. Ac primum quidem consecutiva vis manifesta et aperta est in iis infinitivis qui usurpantur post verba quae significant: facultatem alicui facere, perficere ut aliquid fiat.

τ ί θ η μ ι quasi in ea conditione aliquem collocare, ut hoc illud accidere possit. Ag. 1037 *σ' ἔθηκε Ζεὺς ἀμηνίτως δόμοις κοινωνὸν εἶναι χερνίβων* — ibid. 177. 1176 *ἀ ν ύ ω* Pers. 721. — *ἐ π ι κ ρ α ί ν ω* Suppl. 15. — *π ε ρ α ί ν ω* Suppl. 463.— *ἐ ξ α ρ τ ύ ω* Pr. 908 (*γάμον γαμεῖν ἐξαρτύεται*). — *φ έ ρ ω* Eum. 831. *καρπὸν φέροντα πάντα μὴ πράσσειν καλῶς*. Eadem vis quae in *τίθημι* (cf. supra) apud Homerum in voce *π ο ι ε ῖ ν* inest, quod fortassis in frgm. 96 invenitur, ubi ex Plut. Moral. p. 632 haec exstant verba: *εἴ τις ἀντιστρέψας αἰτιᾷτο τοὺς Αἰσχύλου Καβείρους ὄξους σπανίζειν δῶμα ποιήσαντας, ὥσπερ αὐτοὶ παίζοντες ἠπείλησαν*. Tamen ex hoc loco non apparet eademne verba ab Aeschylo usurpata sint.

Illa perficiendi vis accuratius in verbis docendi et discendi definitur:

δ ι δ ά σ κ ω Pr. 10. — *ὀ ρ θ ο δ α ή ς* Ag. 1023 (*τῶν φθιμένων ἀνάγειν τὸν ὀρθοδαῆ Ζεὺς — ἔπαυσεν*). Neque vero quorundam virorum doctorum sententiam silentio praeterirc possumus, qui infinitivum cum *ἔπαυσεν* coniungendum esse censent. Tum *ὀρθοδαής* absolute, ut grammaticorum verbo utar, positum esset. Quae structura quia insolentior videatur quam quae probari possit Enger *Ὀρθοδαῆ* scribendum esse opinatur, quo sacrum nomen Aesculapi designetur. — *μ α ν θ ά ν ω* Pr. 1068. Pers. 108. Eum. 86. 301. — *γ ι γ ν ώ σ κ ω* Sept. 652 significans, quod *μανθάνω*. — *ὁ δ ό ω* Ag. 176 *τὸν φρονεῖν βροτοὺς ὁδώσαντα* i. e. qui viam praeiit, exemplo docuit cf. reliquos duos Aeschyli locos, in quibus haec vox invenitur Pr. 498. 813. —

Si quis verbis aliquem allicere ac movere studet, ut aliquid faciat, vis persuadendi et hortandi oritur: *π ε ί θ ω*. Eum. 84. 724. — *α ἰ ν έ ω* Sept. 596. Suppl. 1072. — *ἐ π α ι ν έ ω* Suppl. 996. Cho. 582. — *β ο υ λ ε ύ ω* Pr. 204. Eum. 700. — *ξ ύ μ β ο υ λ ό ς ε ἰ μ ι* Eum. 712. — *μ υ θ έ ο μ α ι* Pr. 665. — *ε ἰ π ε ῖ ν* Suppl. 341. —

ἐξηγέομαι Eum. 589. — πιφαύσκω Eum. 620. — φράζω Ag. 236. — σημαίνω Ag. 29. — ἀπαγγέλλω Ag 605. — φημί Cho. 1027. — λέγω Cho 274. 583. Haud ita raro post eiusmodi verba imperativus adhibitus est, ut si magi hoc tibi placet infinitivum pro imperativo quasi in oratione directa stare statuer liceat. cf. Ag. 1334. Eum. 539.

Dii oraculis ad suadendum hortandumque utuntur: χράω Eum. 203. — χρησμὸν ὀπάζω Eum. 623.

Ab his autem verbis paene nihil differunt verba iubendi: τάσσω Eum. 639 — κελεύω Cho. 769. — ἄνωγα Eum. 902. — ἐφίεμαι Cho. 1039. — ἐπιστέλλω Sept. 1012. — ἐπιστολὰς ἐφίεσθαι Pr. 4. — γνώμην λέγω Ag. 1349. — κέλομαι Ag. 1120. — ὀτρύνω Ag. 304. — ἐξοτρύνω Sept 693. — καλῶ Eum. 289. — προσαυδάω Ag. 514. — λόγον προφωνέω Pers. 366. — μαρτύρομαι Eum. 643 i. e. vos iubeo testes audire. — προτρέπω Pr. 990. — καταξιόω. Ag. 572.

Ex hac vero dicendi ratione infinitivus ad eum quoque usum progressus est, ut infinitivo non ea exprimantur, quae futuro tempore ex voluntate iussuve alicuius eventura sint, sed ea, quae sint praesenti tempore, ut verba dicendi utrique usui inserviant. Eadem autem ratio iis significari poterat enuntiatis, quae ex coniunctionibus ὅτι, ὡς et verbo finito constent et quae cogitentur vel dicantur indicent. Haec igitur structurarum commutatio notissima mox et usitatissima Graecis fieret oportnit. Simul autem tempora, quae in enuntiationibus verbo finito formatis iam pridem distincta essent in infinitivum quoque inferrentur necesse erat (cf. Herzog l. l. p. 31) Itemque cum hunc in modum infinitivi usus mire augeretur unus casus accusativus in infinitivi structuris constitutus est, qui antea post eiusmodi solum verbum, a quo pendere posset usurpatus paullatim ad eas quoque serpebat constructiones, in quibus si ad veritatem res exigeretur inanis esset accusativus. Itaque factum est ut accusativus c. inf. qui primum in eis tantummodo enuntiatis locum habebat, in quibus duo obiecta coniungebantur vel in eas structuras transiret, ubi subiecti loco infinitivus stare videtur.

Praeter illa igitur dicendi vocabula quae supra in medium protulimus, haec quoque ad rem affirmandam consilio voluntateque posthabita usurpantur: προλέγω Sept. 337. — αὐδάω Sept. 1042. — λόγος ἐστίν Suppl. 295. — λόγος τέτυκται Ag. 754. — προφωνέω Suppl. 617. — δικάζω Ag. 1412. (iudicium edico). — ἐστὶ φήμη Suppl. 760. — εὔχομαι Suppl. 536. i. e. gloriantem dicere. — κομπάζω Ag. 1131. — ἐπιλέγομαι Ag. 1499. — φάσκω

Cho. 277. — *ἐστὶ κλέος* frgm. 129[9]). — *λάσκω* Cho. 39. — *δόλος οὐδείς* Sept. 872. *κλάω, στένομαι καὶ δόλος οὐδεὶς μὴ 'κ φρενὸς ὀρθῶς με λιγαίνειν* i. e. non profecto mentior, cum dico me etc.. Post eiusmodi verba dicendi summa licentia haud raro ubi oratione directa poeta uti iam instituit infinitivus ponitur, velut Cho. 289, quo loco exsecrationes Apollinis describuntnr, nisi forte Dindorfio totam hanc fabulae partem vv. 274—295 interpolatam esse concedere volumus. Optimi enim codices quamquam indicativi *κινεῖ, ταράσσει* antecedunt infinitivum,non indicativum *διώκεται* exhibent cf. quod Klausenius sub textu ad v. 289 adnotavit.

Unus praeterea notatu dignus est locus Cho. 313, ubi vetus proverbium infinitivo exprimitur: *δράσαντι παθεῖν, τριγέρων μῦθος τάδε φωνεῖ.* Partim absolute hic infinitivus usurpatus est partim ad verbum *φωνεῖ* sese applicat; nam plane si enuntiatum a verbo penderet accusativus *δράσαντα* usurpari debuit.

Sed pergamus et redeamus unde digressi sumus. Ut aliqua res fiat non solum iussis ostendere hominibus possumus, sed etiam precibus. Quare infinitivus post has quoque voces invenitur: *λιπαρέω* Pr. 1004. — *αἰτέομαι* Pers. 216. — *εὔχομαι* Suppl. 674. — *ἐπεύχομαι* Eum. 979. — *κατεύχομαι* Cho. 138. — *ἐφυμνέω* Eum. 906. — *ἀρὰ* Ag. 1602 *οὕτως ὀλέσθαι πᾶν τὸ Πλεισθένους γένος.* —

Qui iam precibus ut aliquid faciat cedit is paratum sese ad rem esse dicit, eam mentem voluntatemque suscipit ut obsequatur. Qua de causa illis verbis adnumeranda haec sunt: *πληθύνομαι* Ag. 1370 *ταύτην* (sc. *γνώμην*) *ἐπαινεῖν πάντοθεν πληθύνομαι* h. e. inclinor, ut sententiam probem. — *κατορθοῦσθαι* Cho. 512 i. e. erigi, impelli. — *τλῆναι* Ag. 1091. — *θέλω, ἐθέλω* Pr. 201. Ad *θέλων* participium saepissime infinitivus ut vernacule supplendus est: Cho. 774. 814 itemque ad *χρῄζων* eadem vi instructum: Cho. 816. — *αἱρέομαι* Cho. 932. — *βούλομαι,* cui acrior inest sensus quam verbo *θέλω* quodque cum ter omnino apud Aeschylum occurrat semel cum infinitivo sociatum est: Pers. 215. — *μέλλω* Pr. 625 in eo sum, ut. — *μέλλω* Pr. 627 semper volo; itaque cum velle non sit facere cunctandi nascitur vis. — *παρασκευάζομαι* Ag. 353. — *ἥδομαι* Eum. 312. libenter volo. — *οὐκ ἐναντιοῦμαι* Pr. 787. — *οὐκ ἀνέχομαι τὸ μὴ οὐκ* Eum. 915. — *δίζημαι* Suppl. 821. — *ζητέω* Pr. 776. — *ἱμείρω* Pers. 233. — *μάομαι* Cho. 441. — *χρῄζω* quod vim cupiendi prae se fert et apud poetam nostrum usitatissimum est, velut sexies in una fabula Promethei reperitur: 233. 244.

---

[9]) In fragmentis numerandis Dindorfi secuti sumus editionem Oxoniensem.

284. 609. 701. 738. — *ποθέω* Pers. 542, — *ὀργάω* Cho. 454. — *εὐθυμέω* Suppl. 959. — *ἔρως ἐμπίπτει* Ag. 342. — *ἕτοιμός εἰμι* Ag. 790. — *ἐράω* frgm. 41. — *φιλέω* Sept. 619. — *ἔρως λαμβάνει* frgm. 41. — *ἀξιόομαι* Eum. 425. — *μέμνημαι* Suppl. 202, ubi imperativus *μέμνησο* idem significat quod *βούλου*. — *τολμάω* Pr. 299. — *πειράομαι* Pers. 850.Ag. 850, quo loco Dindorfi lectio *πειρασόμεσθα πῆμ' ἀποστρέψαι νόσον* coniectura nititnr Porsoni, quam etiam Blomfieldius, Scholefieldins, Wellauer receperunt. Aivero nihil obstat quominus librorum scripturam retineamus: *πήματος τρέψαι νόσον* cf. Herm. not. ad v. 817. Neque tamen Engeri explanationem artificiosam sequi coacti sumus: »wir werden das Uebel angreifen, um die Krankheit zu entfernen.« Potius, ut fecit Hermannns, *πήματος νόσον* coniungere praestabit et hoc modo vertere: morbum mali removere conabimur. — *οὐκ ἀρνέομαι* Eum. 611. — *οὐκ αἰσχύνομαι* Ag. 857. — *οὐκ ἐπαισχύνομαι* Ag. 1373. — *οὐκ ἀναίνομαι* Ag. 1652. — *ὀκνῶ* Pr. 628. — *πέφρικα* Sept. 725. (verba verendi, reformidandi significant: non inclinatum esse, nolle.). — *τρέμω* Sept. 420. — *φόβος μ' ἔχει* Suppl. 380. — *μέριμνά ἐστιν* Pers. 167. — *μένει μέριμνα* Ag. 459. — *αἰδέομαι* Cho. 899. — *αἰσχύνομαι* Cho. 917. — *δίεμαι* Pers. 702. — *οὐδαμῶς ἄνευ φόβου* Ag. 924. — *σέβομαι* Pers. 694. — *οὐ σέβω* Ag. 1612. — *μεταλγέω* Suppl. 406. — *φοβοῦμαι* Cho. 46. — *πολλὴ αἰδώς* Ag. 1204. — *ἀκόρεστον ἔφυ* Ag. 1331. (semper cupere). — *προτίω* Ag. 788. — *πλέον τιμᾶν* Suppl. 1013. — *εὔτυκον εἶναι* Suppl. 973. (promptum esse ad) — *κρεῖσσον οἴεσθαι* Pr. 968. malle. — *ἄτολμός εἰμι* Pr. 15. — *φόβον φέρω* Ag. 1135. i. e. efficio ut reformidet aliquis etc. — *ἀμφίβουλός εἰμι* Eum. 733 i. e. dubius sum, modo hoc modo illud capio consilium.

Nonnulla horum verborum quae verborum auxiliarium partes tenent et modum agendi exprimunt, initio sine dubio pleniorem actionis vim habuerunt, id quod recentioribus demonstratum est quaestionibus etymologicis cf. O. de Golenski p. 11[10]) velut *βούλεσθαι* vim voluntatis e vi eligendi (radix est »var«), *ἐθέλειν* ex vi sustinendi duxit.

In eundem autem ordinem ac vocabula modo allata revocandae sunt hae locutiones: utile, inutile, jucundum est, quippe quae in studii, taedii notiones referri

[10]) De infinitivi apud poetas Latinos usu. Regimont. 1864.

possint. Quin etiam ex etymis vocum et originibus interdum hoc elucct, velut βέλτιον in eandem radicem ac βούλομαι redit. Enumeremus iam quae eiusmodi phrases in Aeschyli tragoediis legantur: βαρύ Pr. 17 (ἐστίν semper fere talibus locis omittitur). — ἐλαφρόν Pr. 263. — ἐπαχθές Pr. 49. — ἀλγεινά ἐστιν Pr. 197. — ἄλγος Pr. 260. — αἰσχρόν Pr. 1039. — ἀεικές Pr. 1041. — οἰκτρόν Sept. 322. — νόσημα Pr. 978. — κλαυτόν Sept. 334. — ἄχθος γίγνεται Ch. 841. — πῆμ' ἔχει Eum. 480. — μύσαγμα. Suppl. 995. — βαρεῖα κήρ Ag. 206. — ἔκπαγλον κακόν Ag. 862. — οὐκ εὔφρον Suppl. 378. — ἀνάλωμα πικρὸν γίγνεται Suppl. 477. — δύστηνον θέρος i. e. miserrimum est. Ag. 1655. ἀλλὰ καὶ τάδ' ἐξαμῆσαι πολλά δύστηνον θέρος, quae verba ita coniungenda esse Enger existimat: καὶ τάδε πολλὰ ἐστιν ἐξαμῆσαι κτέ »schon dies ist viel, eine traurige Ernte daraus zu haben«. Tamen mihi simplicius atque ordini vocabulorum aptius videtur, si πολλά adverbii μάλα vice fungens cum adiectivo δύστηνον consociandum esse statuamus. — καθ' ἡδονήν Pr. 260. — κέρδος Pr. 747. — κέρδιστον Pr. 285. — ἁδύ τι Pr. 537. — γλυκύ Pr. 699. — πολλὴ χάρις Ag. 550. — τερπνόν Ag. 902. — θεός τε καὶ θεοῦ πλέον Cho. 60, ubi pluribus vocibus et per ambitum verborum idem enuntiavit poeta, quod alibi uno verbo κέρδιστον (v. supra) significatur. Itaque Klausenius hunc locum sic explicavit: »eundem qui deorum est et maiorem etiam hominibus parat honorem«, digitum intendens in Homeri illud θεὸς δ' ὣς τίετο δήμῳ. — θεοῦ μέγιστον δῶρον Ag. 927 (idem fere quod βέλτιστόν ἐστιν). — χάρις Ag. 1303. — πρόσφορον Eum. 207. — ξυμφέρει Eum. 520. — ἀρήγει Eum. 571. — ἄκος Pr. 43. — ἀρκεῖ Sept. 248. — ἅλις Sept. 680.

Si quis ut aliquid faciat vi impellitur cogendi nascitur vis: ἐπαναγκάζω Pr. 672. — ἐπείγω Pr. 52. — βίᾳ φέρομαι Cho. 80 (de servis exponitur, qui ad oboediendum necessitate cogantur.). — καταστρέφομαι Ag. 956. — χρή Suppl. 763. — δεῖ Cho. 549. — ὤφελεν, ut optatum aliquod indicetur. Pr. 48; particula εἴθε addita est Pers. 917. — χράομαι Pers. 829. σωφρονεῖν κεχρημένος cui sapere opus est. — ἀνάγκη Pr. 72. — ὀφείλεται frgm. 282. — ἔστιν frgm. 369 (officium est) — σόν (sc. ἐστίν) Sept. 232. — ἔργον ἐμόν Eum. 734. — χρεών Ag. 922. — δίκη ἐστίν Ag. 259. — νόμος ἐστίν Cho. 94. — μέλει Ag. 1250. — ἐστὶ πρός τινος Ag. 1636. — προσήκει Cho. 173. Uno loco Ag. 1079 haec vox personaliter dicitur: θεὸν καλεῖ οὐδὲν προσήκοντ' ἐν γόοις παραστατεῖν. — ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον Cho. 239. — χρείαν ἔχειν Pr. 169.

Neque ab hoc dicendi genere eae secernendae sunt locutiones, quibus decoru aliquid esse dicitur vel ut aliquis fiat esse tempus: πρέπει Eum. 185. — ἀκμ Ag. 1353. — ἀκμάζει Sept. 98. — καιρός Pr. 523. — ἔσθ' ὁ καιρός Ch 710. — ἐστὶν nonnunquam post dativum personae omittitur: Eum. 746. 747. ἡμῖν γε ἔρδειν ἢ πρόσω τιμὰς νέμειν. — ἄριστα Sept. 186. — ἄμεινόν ἐστιν Suppl. 189. — κρεῖ σσον Pr. 750. — καλὸν Sept. 1011. ἔργον καλόν Sept. 583. — εὐσεβές Cho. 123. — εὐπρεπέστερον Cho. 664. — ἀριστεύει Pr. 890. — εἰκός Ag. 585. — ἡβᾷ Ag. 584. — κρατεῖ Ag. 1364. — θέμις Eum. 472. — δίκαιον Eun 725. Hoc adiectivum ab Aeschylo etiam personaliter dicitur, quod a sermone Home rico alienum est (cf. Krueger gram. II, 55, 3, 11.) Eum. 56 καὶ κόσμος οὔτε πρὸ θεῶν ἀγάλματα φέρειν δίκαιος. — πρόσω δικαίων Eum 413. — ἄξιον Cho. 96c

Qui ut aliquid faciat aut probet in animum inducit is constituit rem, promittit iurat: δόξα νικᾷ Cho. 683. — μεταγιγνώσκω Ag. 221. — ψηφίζομαι Ag 1353. — ψῆφος κέκρανται Suppl. 943. — νομίζω Eum. 423. — ἐστὶν ἐν φρεσίν Cho. 705. — δικάζω Ag. 1413. — δοκεῖ μοι Eum. 309. — ἐπεξιακχάζω Sept. 635 — ἀπειλέω Sept. 441. — ὑπίσχομαι Eum. 807. — κατεύχομαι (promitto) Eum. 925. — ὄμνυμι Sept 530. — λόγον κραίνω Suppl. 609 — ξυνόμνυμι Cho. 959. — ὁρκωμοτέω. Eum. 766. — ἀραρέ τις ὅρκος Ag. 1285.

Ab iis autem verbis qualia sunt ψηφίζομαι, δόξα νικᾷ infinitivus latius manavit et post ea quoque in usu esse coepit, quae significant: verum ducere, opinari, ex quibus futura illa vis prorsus evanuit: οἴομαι Pr. 269. — δοκεῖν Pr. 436. — πέποιθα Sept. 37. — κρίνω Pers. 225. — δοξάζω Ag 673. — νομίζω frgm. 284. — θαυμάζω Ag. 1201. In hoc enim verbo latet: vix pro vero habere, vix credere possum vel tale quid. — οὐ θαῦμα Suppl. 513 i. e. non difficile est ad intellegendum. — ἔοικεν (videtur, putandum est) et aliae huius perfecti formae, Cho. 884 etc.

Quod quis fieri cupit, id simul eventurum esse sperat; spem ita definire possumus ut sit voluntas eventus verisimilitudine confidentior et alacrior facta. Atque verba sperandi et verba voluntatis quae dicuntur vi principali gemina quodammodo et simillima esse etiam quaestionibus eorum confirmatur, qui in enodandis vocabulorum originibus elaborant velut Curtius radicem Fελπ cum βούλομαι et Latina stirpe volup cohaerere docuit[11]).

[11]) G. Curtius, Grundzüge der griechischen Etymologie. p. 248 et 261.

Itaque infinitivus locum habet post haec apud Aeschylum vocabula: ἐλπίζω Ag. 1058. — ἐπέλπομαι Ag. 1033. — ἐλπίς ἐστιν Ag. 679. — εὔελπίς εἰμι Pr. 510. — προσδοκάω Ag. 675. — πέποιθα Sept. 445. — αὐχέω Pers. 741 i. e. sperans eloquor.

Quod numini ut fiat placuit sors, fatum vocatur, quare verba voluntativa hae quoque voces sequuntur: πέπρωται Pr. 815. — πεπρωμένον ἐστίν Pr. 753. — ἔστιν in Pr. v. 757 eodem significatu instructum videtur esse, quo aliis locis πέπρωται. — λάχη ἐκράνθη Eum. 348. — μόρσιμον Pr. 933. — Δίκα ἐπιῤῥέπει Ag. 250. — γίγνεται Cho. 386. — χρή in Cho. v. 203 idem significat, quod γίγνεται: εἰ δὲ χρὴ τυχεῖν σωτηρίας si ut incolumes simus contingit. — λαγχάνω Eum. 931. — μίμνει Ag, 1563. — σύγγονον Ag. 885. — συγγενές ἐστιν Ag. 833. — διαπάλλειν Sept. 731. — ἐστὶ προκείμενον Pers. 371. — μοῖρ᾽ ἐπέσκηψεν Pers. 106 (Vox σκήπτω omnino poetae nostro ad casum, fortunam designandam probatissima est cf. Pers. 514. 740.) — μοῖρα ἐπέκλωσεν Eum. 335. — πάλος ἐπήδησεν Sept. 460. —

Consimili modo ad tempus futurum et ea quae posthac eventura sint verba permittendi, concedendi spectant: ἐάω Pr. 384. — δίδωμι Sept. 421. — ἀντιδίδωμι Cho. 498. — τιμὴν ὀπάζω Pers. 762. — εἴργω Ag. 1027 (μή c. inf.) non admittere ut res fiat.

Si quis ad rem perficiendam aptus et idoneus dicitur haec usurpantur ab Aeschylo vocabula: δύναμαι Pr. 204. 914. Aliis locis ἔχω positum est, quod inprimis gratum acceptumque verbum Aeschyli videtur esse: Pr. 51. 264. 474. 683. 820 etc. Aliquotiens ἔχω propria sua vi habendi utitur ut in frgm. 196: ἑλέσθαι δ᾽οὔτιν᾽ ἐκ γαίας λίθον ἕξεις· saepenumero utraque vis et habendi et potestatis coniuncta est, velut Pr. 51 κοὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχω: nihil habeo quod dicam sive: nihil dicere possum, quo ex loco simul quem ad modum altera vis ex altera exorta sit clare vides. — ἔξεστιν Pr. 649. Usitatius autem hac voce est πάρεστιν (Ag. 368), pro quo haud raro solum invenitur πάρα (Pr. 54.) semel ἔνι Pr. 294. — ἔστιν Ag. 325, quod nonnunquam personaliter adhibetur, uti Pers. 419. θάλασσα δ᾽οὐκέτ᾽ ἦν ἰδεῖν. Apud Homerum quidem verbi εἶναι usum multo latius patentem invenimus, quippe quod plane easdem partes susceperit, quas verba ἔχειν, δύνασθαι tenent cf. Il. I, 688: εἰσὶ καὶ οἵδε τάδ᾽ εἰπέμεν. Secutus Euripides est Homerum. Aeschylus vero nihil huiusmodi dicendi generis in sermonem suum transtulit. — οὐδέν ἐστ᾽ ἔξω δρόμου i. e. ἔξεστιν. Cho. 514. scholiastes ita explanavit locum: ἔξω τοῦ προκειμένου. Pindarus simillimam translationem usurpavit Pyth. XI, 39: ἔξω

πλόον. — *σχολὴ πάρα* Ag. 1056. — *οἷόν τε* Pr. 40. — *οἷός τέ εἰμι* Pr. 8 — *δεινός εἰμι* Pr. 59. — *ἀμείνων εἰμί* Pers. 698 (*ἀμείνων ἔφυν* Pr. 335). - *φερέγγυος* Sept. 396. — *κυριός εἰμι* Ag. 104. — *ἐντελής* Cho. 241. - *ἔξοχος* i. e. *ἱκανώτατος* Ag. 1622. *διδάσκειν ἐξοχώτατοι ἰατρομάντεις.* — *σθένι* Eum. 87 — *δυσμηχανέω* Ag. 1361.

Mentis facultas quibus exprimatur verba haec occurrunt: *ἐπίσταμαι* A 1066. — *οἶδα* Pers. 479. Saepius tamen sub voce *οἶδα* notitiae quam faculta notio subiecta est, ut vis futura eodem modo obscurata sit, quo evanuit post verba dicen putandi etc. Talibus vero locis etiam participium adhiberi potest: Ag. 680. 932. 130 1668. 1670. Eum. 222. Atque illum verbi *οἶδα* usum ea verba imitantur, quae se suum actiones significant, si non ad ipsas sensuum perceptiones, sed ad ea spectat quae post illas mente concludantur h. e. ad notitiam, quae sensu vel nascatur v augeatur vel exstet ac si sensibus rem percepisses. Quare infinitivus post verl audiendi, videndi locum habet si dicendum est me quid scire quia audiverim, spectaveri sive me aeque scire ac si audivissem. Attamen ita fert natura rei, ut construct participialis, qua propria sensuum actio indicatur, in frequentiore usu sit. Perpau igitur infinitivi exempla post eiusmodi vocabula apud Aeschylum reperiuntur: *ἀκού* Pers. 564. Suppl. 285. i. e. fama nuntius allatus nobis est. — *ὁράω* Pers. 18 *τούτω στάσιν τιν' ὡς ἐγὼ 'δόκουν ὁρᾶν τεύχειν ἐν ἀλλήλαισιν*, quo loco infinitivum verbum enuntiationis secundariae se applicantem habemus, quae mirifica structu praeterea uno tantummodo apud Aeschylum loco legitur: Pers. 564 sq. *ἐντθὰ δ' ἐ φυγεῖν ἄνακτ' αὐτὸν, ὡς ἀκούομεν.* Eodem autem modo quo *ἀκούω* verbum *πεύθομ* cum infinitivo coniungitur: Cho. 839. *νέαν φάτιν δὲ πεύθομαι λέγειν τινάς* novum hominibus quibusdam rumorem afferri ad me delatum est. Participialem praebet co structionem versus Cho. 763 *τεθνηκότος δὲ νῦν τάλαινα πεύθομαι.*

Neque aliter post *φαίνομαι* verbum infinitivus explicandus est, quod pr prie significat: oculis conspicior, appareo; quo tamen ex aspectu cum sententia a qua exoriatur *φαίνεται* paene eandem vim recepit quae inest in voce *ἔοικεν.* Pr. 21 317 etc.

e) de infinitivo adiectivis, adverbiis, substantivis notioni explendae causa addito.

Denique ut commemoremus restat eos infinitivos qui adiectivis, adverbiis, sul stantivis adiuncti notioni explendae inserviant et propemodum cum dativo vel sul stantivi abstracti vel participii activi commutari possint. Qui usus vetustissimus e

iamque apud Homerum viget. Longe autem usitatissimi sunt infinitivi qui significant videre, audire, dicere: *οἰκτραῖσιν δ'ἰδεῖν* Pr. 238 visui s. cernenti miserandis. — *τευχηστὴς ἰδεῖν* Sept. 644. — *φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν* Pers. 27. — *εὐφεγγὴς ἰδεῖν* Pers 387. — *ἐκφανεῖς ἰδεῖν* Pers. 398. — *διχοῤῥόπως ἰδεῖν* Ag. 349. — *ἰδεῖν ὁμόπτερος* Cho. 194. — *προσφερὴς ἰδεῖν* Cho. 176. — *ἄπτεροι ἰδεῖν* Eum. 51. —

Ex similitudine horum adiectivorum mira quam in Suppl. v. 720 invenimus structura prodiit: *ἄνδρες νάϊοι μελαγχίμοις γυίοισι λευκῶν ἐκ πεπλωμάτων ἰδεῖν*, quasi antecessisset *λευκόπεπλοι* (ut Cho. 1049 Furiae describuntur voce *φαιοχίτωνες*, Eum. 375 Furiarum *ἔφοδοι* dicuntur *μελανείμονες*.)

εὐπροσώπῳ κοίτᾳ τὸ πᾶν ἰδεῖν ἀκοῦσαι θρεομένοις Cho. 969. situi lamentantibus omnino visu auditu grato. — *κάλλιστον ἦμαρ εἰσιδεῖν ἐκ χείματος* Ag. 900. — *κατιδεῖν ἄφραστοι* Suppl. 93. — *φοβερὰν ὄψιν προσιδέσθαι* Pers. 48. — *διπλᾶ δ'ὁρᾶν* Sept. 973. — *ὀλοὰ δ'ὁρᾶν* Sept. 994. — *ἐλεινὸς εἰσορᾶν ἐγώ.* Pr. 246. — *ἥδιον δρακεῖν* Ag. 602. — *δεινὰ δ'ὀφθαλμοῖς δρακεῖν* Eum. 34. —

Itaque de verbis videndi *ἰδεῖν* undecies usurpatum est, *ὁρᾶν* et *δρακεῖν* binis locis, *κατιδεῖν*, *εἰσιδεῖν*, *εἰσορᾶν* singulis locis; uno denique loco forma medialis *προσιδέσθαι* legitur, quae apud Homerum promiscue adhibetur pro formis activis.

καλὸν τ' ἀκοῦσαι καὶ λέγειν μεθυστέροις Sept. 581. — *διπλᾶ λέγειν* Sept. 973. — *ὀλοὰ λέγειν* Sept. 994. — *δεινὰ λέξαι* Eum 34. — *οὐ γὰρ ῥητὸν αὐδᾶσθαι τόδε* Pr. 766, ubi *ῥητόν* idem fere significat quod *θεμιτόν*. — *δίδυμα γοᾶν* Pers. 676. — *βοᾶν φοβερόν* Suppl. 890. — *αἰσχρὸς λακεῖν* Ag. 614. — *ἐσθλὸν ἢ κακὸν κλύειν* Pers. 248. — *ἄπιστα κλύειν ἐμοί* Suppl. 277. — *μεῖζον κλύειν* Ag. 266. — *δεινὰ τοῖς τεκοῦσι φροντίσαι* Pers. 245. — *εὐξύμβουλον δοξάσαι* Cho. 170. —

Praeter hos solitos infinitivos apud Aeschylum hi inveniuntur:

εὔβατος περᾶν Pr. 718. — *πάσχειν ἀλγεινός* Pr. 238. — *ἐμπέδως ἔχειν* Eum. 335. —

καλὰ καρποῦσθαι Ag. 621. quod alterum est exemplum passivi infinitivi (alterum Pr. v. 766 supra allatum est). In ceteris enim eiusmodi locis omnibus infinitivum activi reperimus, uno loco, Pers. 48, infinitivum medii *προσιδέσθαι*.

Alii quidem scriptores valde frequentes sunt in eo genere dicendi, ut infinitivum passivi hunc in modum adhibeant etiamque activi et passivi infinitivos proxime inter se coniungant velut Eur. Bacch. 1077 sq., ubi chorus Dionysum ita adloquitur: *φάνηθι ταῦρος ἢ πολύκρονος ἰδεῖν δράκων ἢ πυριφλέγων ὁρᾶσθαι λέων.*

Denique non absimili modo etiam substantiva saepenumero apud Homerum ill infinitivos adsumunt. Apud Aeschylum vero paucae huiusce modi structurae inveniuntu

Pers. 210 ταῦτ' ἔμοιγε δ ε ί μ α τ' ἔστ' ἰδεῖν, ὑμῖν δ' ἀκούειν.

Ag. 1166 θ α ύ μ α τ' ἐμοὶ κλύειν. Sic Hermannus quoque scripsit; alii scri pturam θραύματ' praeferunt quae inest iu Ven. Flor. Vict. quamque defendit Wellau atque Enger in editionem recepit, quamquam quia mirificus inusitatusque sit numeri pluralis emendandum esse censet θραῦμα δ'. Haec etsi causa novandi esse no potest (cf. Pers. 210) acute tamen arguteque excogitata est mutatio propter ant strophae quae exoritur responsionem in v. 1176 τέρμα δ' ἀμηχανῶ.

Tertius locus exstat Pers. 284 ὦ πλεῖστον ἔχθος ὄνομα Σαλαμῖνος κλύειν, qua verba ita coniungenda sunt: ὄνομα Σαλ. πλεῖστον ἔχθος κλύειν. Abstractum auter quod nos dicimus nomen pro concreto accipiendum est, ut idem valeat quod adiecti vum: ἔχθιστον. Qua de re quod Teuffelius ad hunc versiculum adnotavit conferas.

§ 4. De articulo infinitivo adiuncto.

Infinitivum si conceditur dativi vel locativi formam a verbo deductam ess perspicuum est neque genetivum neque accusativum articuli cum infinitivo consociar licere ac ne dativum quidem, cum plerisque partibus a substantivi natura illum abhorrer demonstaverimus. Ac re vera certo constat initiis linguae Graecae articulum ant infinitivum locum omnino non habuisse (cf. Iolly l. l. p. 234). Nam ex Homeri usı id quod volumus luculentissime efficitur et cogitur, apud quem vetustissimum sermoni auctorem eiusmodi genus dicendi nusquam occurrit, nisi forte unum locum urgeamu qui tamen recte nunc ab omnibus viris doctis comprehensus contra illud praeceptun non pugnat. Sunt enim quae offensionem habent verba haec ex Od. υ. 52: ἀνίη καὶ τὸ φυλάσσειν πάννυχον ἐγρήσσοντα. Sed iam nemo est quin voculam τό accipiendan esse sciat pro pronomine demonstrativo, quem articuli usum apud Homerum tan frequentem fuisse constat, ut multi interpretes superiorum inprimis temporum ab Homero articulum omnino abiudicaverint et ubi inveniatur pronomen demonstrativun subesse putaverint. Quapropter plane eandem illo loco structuram habes quam Od. ι, ; ἤτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ. Illud vero cum unicum sit exemplum ius pote stasque nobis datur contendendi ante Homerum infinitivum cum articulo coniunctum nondum fuisse.

Posteriore autem aetate ut omnino latius manavit articuli usus etiam infinitivo adiungi coeptus est, ut infinitivum ac si quodvis esset substantivum declinatum videamus

Quod quidem genus dicendi conicere licebit profectum esse ab ea articuli ratione, quam ad Odysseae locum exposuimus; articulus enim cum magis magisque vim demonstrativam abiceret et quas postea tenet vices susciperet, paullatim etiam illud ante infinitivum pronomen demonstrativum pro articulo accipi atque infinitivus tamquam substantivum indeclinabile immutari casibus solebat. Hoc certe dicere licet post Homerum tam frequenter hanc structuram usurpari ut praeparationi ubique articulum inservire stultum esset arbitrari. Quodsi qui Aeschyli usus sit quaerimus circiter quinquaginta locis hoc articuli genus invenimus; negatio in viginti tribus versibus adiecta est eaque semper *μή*; solum vocabulum *οὐ* nusquam occurrit, tribus tamen locis *μὴ οὐ*.

Iamque cum singula persequi adgredimur ab iis casibus ordiendum videtur, qui minime saepe a poeta usurpati sunt, a genetivo et dativo casu.

Genetivi enim duo tantum exempla afferri possunt:

Pr. 681 post verbum *ἀποστερίσκω* legitur: *ἀπροσδόκητος δ' αὐτὸν ἀφνίδιος μόρος τοῦ ζῆν ἀπεστέρησεν.*

Ag. 1369 a voce *δίχα* genetivus pendet: *τὸ γὰρ τοπάζειν τοῦ σάφ' εἰδέναι δίχα.*

Praepositiones autem cum genetivo infinitivi nullae iunctae sunt. Nam vocabulo *πλήν*, quod tribus locis infinitivo antecedit articulus additus non est:

Prom. 519 *τί γὰρ πέπρωται Ζηνὶ πλὴν ἀεὶ κρατεῖν;*

Eum. 125 *τί σοι πέπρακται πρᾶγμα πλὴν τεύχειν κακά;*

Eum. 737 *τὸ δ' ἄρσεν αἰνῶ πάντα πλὴν γάμου τυχεῖν.*

Nec minus rarus dativus infinitivi invenitur. Sunt enim hi quattuor loci;

Prom. 381 post praepositionem *ἐν*: *ἐν τῷ προμηθεῖσθαι.*

Ag. 252 post adiectivum *ἴσος*: *ἴσον τῷ προστένειν* (sc. *τὸ προκλύειν ἐστίν*).

Suppl. 802, ubi dativus qui vocatur instrumentalis exstat: *τῷ γὰρ θανεῖν ἐλευθεροῦμαι φιλοστόνων κακῶν.*

Frgm. 257 ubi quae enuntationis praegressae causa sit dativo additur: *τῷ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι φθιτούς* i. e. quia nec gaudent nec dolore gravantur mortui.

Saepissime autem subiectum articulo indicatur, quod quibus locis fiat iam enumerabimus:

βαρύ Ag. 466 *τὸ δ' ὑπερκόπως κλύειν εὖ βαρύ.* — *ἀκόρεστον ἔφυ* Ag. 1331. — *καλόν* Ag. 1610. — *ἀξίαν τριβὴν ἔχει* Pr. 637 i. e. dignum est quod ad commorandum homines commoveat. — *πρέπει* Ag. 941. — *νομίζεται* Cho. 423. — *κρατεῖ* Ag. 1364. — *θεός τε καὶ θεοῦ πλέον* Cho. 59. — *ἀκμή* Ag. 1353. — *δίχα* Pr. 927. Ag. 1369. — *κρεῖσσον* Pr. 624. frgm. 395. |

μύσαγμα Suppl. 995. — θεοῦ μέγιστον δῶρον Ag. 927. — πρὸς γυνα κός ἐστιν Ag. 1636. — παροίχεται Ag. 569. παροίχεται πόνος, παροίχεται (τοῖσι μὲν τεθνηκόσιν τὸ μήποτ' αὖθις μηδ' ἀναστῆναι μέλειν: mortuis ne surgendi quide officium cordi est — cum μή adiectum sit propter negativam quae inest in voc παροίχεται notionem. cf. Enger ad v. 552.

Qui reliqui sunt loci accusativum articuli exhibent: τιμάω Suppl. 101 (τιμάω hoc uno loco, alibi σέβω, προτίω ad hanc sententiam significandam adhibetu — φάρμακον ἔχω Ag. 548. — προτίω Ag. 788, — σέβω Eum. 749. — ἐ βάζομαι Ag. 498. — ἐκμαρτυρέω Ag. 1196. — τλάομαι Ag. 1290. - γιγνώσκω Ag. 1425. — οἶδα Eum. 85. — μανθάνω Eum. 86. — ἀνέχομι Eum. 915.

Praepositiones autem duas ante infinitivi accusativum reperimus:

πρός Cho. 417. πρὸς τὸ φανεῖσθαί μοι καλῶς.

παρά Cho. 959 κρατεῖταί πως τὸ θεῖον παρὰ τὸ μὴ ὑπουργεῖν κακοῖς. Attame hanc structuram veri dissimile non est ex glossemate in textum irrepsisse.

Immanentis obiecti qui a grammaticis dicitur accusativus a ceteris poetis scen cis saepius articulo et infinitivo significatur velut a Sophocle O. R. 1416, Ant. 71, a Eur. Hec. 356. Ab Aeschylo semel hunc in modum infinitivus usurpatus est: Eun 652, ubi Furiarum chorus his verbis in Apollinem invehitur: πῶς γὰρ τὸ φεύγειν τοῦ ὑπερδικεῖς ὅρα vide quomodo quod ad evasionem attinet hunc defendas.

Itemque iis locis accusativum habemus, quibus quid ex sententia antecedent consequatur vocabulis τὸ μή et infinitivo exponitur. Hanc enim structuram iam supr docuimus promiscue pro nudo infinitivo epexegetico sive pro ὡς, ὥστε et infinitiv usurpari cf. A. Matthiae § 543: »in allen diesen Fällen könnte auch ὥστε statt τ stehen.« [12])

Pr. 236 ἐξελυσάμην βροτοὺς τὸ μὴ διαρραισθέντας εἰς Ἅιδου μολεῖν servavi eg homines ne iam ad inferos descendant.

Ibid. 866 μίαν δὲ παίδων ἵμερος θέλξει τὸ μὴ κτεῖναι σύνευνον unam filiaru desiderium permulcebit ne coniugem interficiat.

Pers. 291 ὑπερβάλλει γὰρ ἥδε συμφορὰ τὸ μήτε λέξαι μήτ' ἐρωτῆσαι πάθη nimi est enim haec calamitas, ut neque narrari neque percontatione reperiri possi

Ag. 15 φόβος παραστατεῖ τὸ μὴ βεβαίως βλέφαρα συμβαλεῖν ὕπνῳ, quibus verbi

12) A. Matthiae, ausführliche griechische Grammatik. ed. III. Lips. 1835.

quid ex timore sequatur, non quid metuatur describitur: prae metu oculos operire nequeo.

Sex praeterea alia exstant huius usus exempla: Pr. 919 (τὸ μὴ οὐ). Ag. 1171. 1589. Cho. 304. Eum. 220. 941. Sed quattuor illa descripsisse satis esse duco. Quodsi exempli gratia quem protulimus locum, Ag. 15 consideres articulus eodem modo adiectus est ut si dicatur: τοῦτον τὸν τρόπον. Constructionem igitur vides plane eandem manere, quae in aliis infinitivis consecutivis cernatnr. Quare in eiusmodi locis articuli pristina vis demonstrativa remansisse videtur; aliter enim quemadmodum structura sane mira explanari possit equidem non video.

Plurimum autem in articulo infinitivo adiungendo ei poetae sibi sumpsisse videntur, qui post ea quoque verba eo usi sunt, quae infinitivum quasi supplementum desiderant. Neque vero ceteri poetae tragici audere hoc dubitaverunt velut Soph. O. C. 442 post ἐθέλω, Trach. 545 post δύναμαι, Eur. Iph. A. 655 post σθένω articulum τό usurpaverunt. Ab Aeschyli sermone eiusmodi dicendi ratio prorsus aliena est.

Denique hac de praepositionibus ante infinitivum disserendi occasione data facere non possum quin usurpationem vocis πρίν explicem excutiamque. Quae particula infinitivo adiuncta non aliter mihi videtur posse intellegi nisi si statuamus, πρίν praepositionis aliquando vim habuisse eamque iam ante Homerum quidem exstinctam, sed ante verbum per omnia saecula vigentem. Consimilem Iolly quoque sententiam prae se fert l. l. p. 221, qui etiam ὥστε et πάρος eodem modo declarare conatur. Nos quid de voce ὥστε iudicemus antea enarravimus, πάρος ante infinitivum apud Aeschylum non legitur. Iolly igitur contendit falso illa vocabula etiam tum cum infinitivo adiuncta sint coniunctiones appellari, quippe quae cum vere adverbia sint non minus praepositionum quam coniunctionum significationem accipiant. Atque iam apud Homerum etsi non alias nisi adverbii partes tenet cum infinitivo coniungitur. Itaque concludendum videtur, πρίν (i. e. πρωΐν, in quo latet radix προ, de qua etymologia copiosius dixit Preuss p. 42 not.[13]) praepositionem quondam cum dativo fortasse iunctam fuisse, ut haec structura eodem loco et numero habenda sit, quo infinitivus post πλήν adhibitus. Quare quemadmodum πλήν in grammaticorum libris praepositio impropria dicitur eodem nomine quin vocem πρίν appellemus nihil obstat.

Apud Aeschylum octies hoc vocabulum cum tempore finito coniunctum invenitur; semel enim indicativus aoristi sequitur, Pr. 481, septies particula ἄν cum coniun-

---

[13]) C. Preuss, de enuntiatorum temporalium apud poetas tragicos Graecos usu ac ratione. Gryphiswald. 1864. Diss.

ctivo Pr. 165. 176. 719. 756. 991. 1027, semel in fragmentis, quibus omnibus lo vocabulum negans antecedit. Decies octies infinitivus in usum vocatus est et quide quattuor locis post enuntiata privativa quae vocantur: Sept 1048. Suppl. 772. 7 Ag. 1067. Tredecim igitur locis enuntiata affirmantia praecedunt, quae est caus cur in Herzogi opinione acquiescere non possim. Qui vir doctus l. l. πρίν et πάρ pro adverbiis accipienda esse censet; nam cum apud Homerum etiam ubi cum indic tivo coniungantur adverbia sint, se non videre, cur infinitivo praegredientes hae voc aliud quid esse dicantur. Recte vereque nimirum πρίν ante verbum finitum es adverbium iudicavit, sed ut etiam ante infinitivum ita intellegatur fieri nullo mo potest. Quadrat enim illa sententia in enuntiata, quae pendent a voce negante, s quid fiet enuntiatis affirmativis? Herzogi modo interpretari possumus locos qua exstat Ag. 1066 χαλινὸν δ᾽οὐκ ἐπίσταται φέρειν, πρὶν αἱματηρὸν ἐξαφρίζεσθαι μέ frena ferre nescit, antea (fiat, ut) sanguineam espumet violentiam. Sed quid tande facere vis versibus qualis est Pr. 825 ἃ πρὶν μολεῖν δεῦρ᾽ ἐκμεμόχθηκεν φράσω. He zogi enim si premere volumus vestigia ita vertendum est: ostendam quos perpes sit labores et aerumnas, antea (fiat, ut, vel tale quid supplendum est, nam infinitivu absolutum notum est non usurpari nisi eo consilio ut futurum aliquid designetur) antea, inquam, huc veniat. Huic vero versioni aut nulla omnino sententia inest a contraria certe atque edere vult debetque poeta. Elucet autem, ut opinor, ex h exemplis, inde viri docti errorem ortum esse, quod rationem affirmativam prors neglexit et ex nonnullis de omnibus locis coniecturam fecit.

Quod apud Homerum iteratum hoc vocabulum legitur, ut in utroque enunti πρίν positum sit, nullum huiusmodi exemplum apud Aeschylum inveniri potest, qua quam interdum uti apud Homerum adverbii munere verbo non sequente fungit velut Pr. 700. Uno quidem loco προπρό easdem vices suscepisse videtur: Sup 788 θέλοιμι δ᾽ἂν μορσίμου προπρὸ τυχεῖν ἐν ἀρτάναις | πρὶν ἄνδρ᾽ ἀπευκτὸν ὧδε χριμφθ ναι χροΐ. Tamen ne haec quidem scriptura libris manu scriptis nititur, sed a G. D dorfio metro postulante in textum illata est, etsi a poetis tragicis nullo loco usurp forma ab Apollonio Rhodio est petita.

Nunc quoniam quae de articuli ante infinitivum usu dicenda sunt in medi protulimus nostrum est eorum, quae de infinitivi apud Aeschylum syntaxi adhuc d seruimus summam facere paucisque quae efficiantur complecti.

Apud Homerum etiamsi maiorem simplicium verborum copiam, — confer quaeso, exempli causa verba hortandi sive verba orandi, quae utrique poetae plac runt — apud Aeschylum variarum locutionum ante infinitivum invenimus; tamen

universum contendere licet, genus vocabulorum et enuntiatorum a quibus infinitivus pendeat non ita multum ab Homero diversum esse. Homeri autem multis locis ubi nominativi vel accusativi vices infinitivus sustinere videtur plane incertum est sitne tunc temporis pro casu acceptus necne; certe dubium esse potest quid de locis iudicandum sit qualis legitur Il. K, 173 *ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος ἠὲ βιῶναι* vel Il. Α 258 *οἳ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ'ἐστὲ μάχεσθαι*, ubi Herzogius l. l. p. 16. 17 subiecti et accusativi rationem dilucide apparere dicit. Atvero idem vir doctus paullo post (p. 17) confitetur, quod proxime illinc consequatur id ab Homeri sermone adhuc abesse, cum aliae casuum formae articulo apposito insignes esse soleant. Meyer vero opinatur, ab Homero infinitivum subiecti vel obiecti loco nondum usurpatum esse. Quae sententia mihi quidem hoc sane iuvari videtur, quod adverbiis quae ipsa quoque casus quosdam esse constat Homerus articulum addere non dubitavit, velut *τὸ πρόσθεν, τὸ πάρος, τὸ πάροιθεν*. Propterea mihi satius visum est inter illas opiniones secum pugnantes medium quasi cursum tenere et in dubio relinquere ab Homero infinitivus pro casu sit acceptus necne.

Ad Aeschylum autem si respicimus eius temporibus hoc factum fuisse satis superque crebro articuli usu confirmatur. Quod vero genetivum et dativum usurpare poeta quodammodo reformidat huic rei non ita magnum momentum tribuerim quum fortuita esse videatur, nisi forte quod Krueger (gr. II, 50, 6) animadvertit huc referre libet: apud poetas lyricos articulum perraro infinitivo esse adiunctum nec facile *τοῦ, τῷ*, sed plerumque *τό* in usu esse.

Quodsi quis quaerit quid inter articulum adiectum intersit et omissum saepissime primo quidem obtutu perdifficile erit certo dicere, cur hic additus sit illic non sit. Quid igitur mirum, quod in libris grammaticis hae structurae parum distinguuntur? Velut Matthiae § 542 hoc praecepit: »oft ist es gleichgültig ob man den Artikel zum Infinitiv setzen will oder nicht.« Atque ut intellegas, quanta in discrimine definiendo difficultas posita sit haec tibi propono exempla:

Sept. 656 *ἀλλ' οὔτε κλάειν οὔτ' ὀδύρεσθαι πρέπει.*

Ag. 941 *τοῖς δ'ὀλβίοις γε καὶ τὸ νικᾶσθαι πρέπει.*

At in versuum conexum si altius descenderis observabis verba Eteoclis spectare ad certam ipsius calamitatem ad certumque temporis spatium quo lamentari non deceat, Clytaemnestrae verbis sententiam exprimi, quae non solum ad illud quo pronuntietur tempus valeat, sed omnibus temporibus omnibusque mortalibus destinata sit. Articulo enim addito infinitivus propius accedit ad substantivi abstracti naturam, unde fit, ut generalior vis in hac structura insit. (cf. Curtius gr. § 573).

Caput III.
De infinitivi apud Aeschylum temporibus capita selec[t]

§ 1. Quomodo factum sit ut tempora infinitivi distinguantur.

Infinitivum quem nominis verbalis casum esse demonstravimus manifestum primitus temporum differentia caruisse (Herzog l. l. p. 8 »der Infinitiv als vom rei[n] Verbalstamm gebildet ist zunächst indifferent gegen die Tempusunterschiede«). Atv[ero] dixerit quispiam, num tu persuadere nobis conaberis tempora infinitivi a vetustissi[mis] monumentis ac litteris, quas in manibus nos habemus, abesse? Nonne et praese[ntis] et praeteritae et futurae actionis exstat infinitivus? Sed haec repugnantia offensi[onem] nihil habere potest, si duo in usu infinitivi excolendo spatia internoscimus, quae i[am] supra cum accusativum cum infinitivo usum longius divulgatum explicaremus levi attigimus. Initio quidem infinitivos habemus nec genere nec gradibus temporis dis[tin]ctos. Deinde paullatim et genera et gradus accesserunt. Ac primum fortasse p[ost] aoristum praesentis infinitivus fictus et formatus est (cf. Iolly p. 232), ut actio [vel] conditio durans vel factum iterum iterumque repetitum ab actione momentanea disc[er]neretur. Perfecti autem infinitivus ad actionem in se plane perfectam exprimend[am] additus est. Aoristi deinde infinitivum significatione amplificata quasi denuo Gra[eci] effinxerunt, ut ad genus etiam gradus temporis accederet atque actio ante alter[am] facta indicari posset. Denique ut quod evasurum sit significetur futuri infinitivus exst[it].

Haec autem mutatio nimirum tum demum facta est, cum infinitivi struct[ura] cum iis enuntiatis commutari coepta est quae e verbo finito et coniunctione ὡς s[ive] ὅτι composita argumentum explicationemque verborum antecedentium continent. Un[de] sequitur, ut novi illi infinitivi qui temporibus distincti sint locum non habeant nisi in accusat[ivo] vel nominativo cum infinitivo. De omnium autem apud Aeschylum infinitivorum ratio[ne] disputare cum et longum et supervacaneum sit de iis tantum paullo accuratius agem[us] qui non ita frequentes inveniuntur. Quare ab infinitivo futuri exorsi quibus locis ap[ud] Aeschylum exstet enumerabimus.

§ 2. De infinitivo futuri.

Usitatissimus hic infinitivus post ea verba exstat quae ipsa sua natura ad te[m]pus futurum spectare solent. Quorum in numero primum referenda sunt verba iuran[di]

ὀρκωμοτέω Sept. 46. Eum. 766. — *ἀραρέ τις ὅρκος* Ag. 1285. — *ξυνόμνυμι* Cho. 989. Huiusmodi verbum ubi cum tempore praesenti coniunctum est hoc significat: aliquam rem fieri sive adesse sancte religioseque confirmare velut Sept. 530 *ὄμνυσι δ' αἰχμὴν ἣν ἔχει μᾶλλον θεοῦ σέβειν* ferocia iactat verba Parthenopaeus.

Deinde verba confidendi et sperandi:

προσδοκάω Pr. 930. 988. — *πέποιθα* Sept. 445. 525. Pers. 602. — *ἐπέλπομαι* Ag. 1033. — *εὔελπίς εἰμι* Pr. 510. — *ἐλπίζω* Pers. 746. Ag. 1058. Praesens vides Cho. 188. *πῶς γὰρ ἐλπίσω ἀστῶν τιν' ἄλλον τῆσδε δεσπόζειν φόβης*; quomodo (sperans) opiner alium quem civium cincinni huius dominum esse? Eodem modo hoc tempus Sept. 76 usurpatum est. — *ἐλπίς ἐστιν* Ag. 679. (Praesens Sept. 367).

Tum verba promittendi, minitandi, gloriandi et quae in universum dicendi vim prae se ferunt: *ὑπίσχομαι* Eum. 807. — *στεῦμαι* Pers. 49. Verbum *ἀπειλέω* Sept. 441 praesens sequitur *πᾶν δρᾶν*; minitabundus Capaneus exclamat sese eum esse, qui omnia perpetret. — *ἐπεύχομαι* Ag. 1263. — *αὐχέω* Pr. 339. 668. 689. 693. Pers. 741. Suppl. 320. Ag. 507. Praesens Ag. 1487. — *φημί* Sept. 427. Ag. 1246. 1615. Cho. 1027. Eum. 555 — *φάσκω* Cho. 277. Denique a verbis cogitandi, putandi futuri infinitivus pendet: *οἴομαι* Pr. 208. 269. Sept. 865. Pers. 749. — *δοκέω* Pers, 476. — *ἔοικα* Pr. 984. 1007. Sept. 545. Suppl. 909. Ag. 1083. 1161. 1181. Cho. 884. 922. Eum. 900.

Hoc in ordine etiam verbum *μέλλω* commemorandum est, quod quattuor locis cum infinitivo futuri consociatum invenimus. Quam structuram ex principali huius vocis natura reducendam esse constat. Atque olim quidem orta esse dicebatur e radice *μαν* (Benfey, Christ, L. Meyer), nostro tempore (Curtius Grundzüge etc. p. 309) in radicem *σμαρ, μερ* revocatur, in qua cogitandi notio inest. Quae vis si in verbo remanet eadem constructione *μέλλω* utitur, qua alia quae attulimus eiusmodi vocabula: *δοκέω, οἴομαι* etc. Cum vero sensim vim voluntativam susciperet factum est ut consimiles partes tenere institueret ac *θέλω, βούλομαι*, quae infinitivum futuri recipere nequeunt, id quod hodie certe inter omnes videtur exploratum esse. Nam etiam loci Thucydidei, e quibus olim viri docti talem usum eruere consueverant — velut Krueger gr. I, 53, 7, 11 Thucydidis locis nititur 4, 121, 1; 6, 57, 2; 6, 61 — recentiorum criticorum opera emendati sunt. Diligentissime hanc in rem inquisivit Forssmann p. 35—37[1]. Tamen Graeci veterem verbi significationem tam tenaciter

[1]) Theod. Forssmann, de infinitivi temporum usu Thucydideo, quam commentationem legis in »Curtius Studien« VI, 1. Lips. 1873.

servaverunt, ut longe plurimis locis infinitivus futuri sequatur. Nihil est igitur q post μέλλω futuri et praesentis sive aoristi infinitivi differant, nisi quod futurum et re durantem et actionem momenti spatio circumscriptam indicare potest; nam ἄρξω n modo significat: rex ero, sed etiam: regnum assequar. Quam ob causam futuru et aoristi et praesentis temporis vice fungitur, quorum utrumque uni certae signific tioni astrictum est. Aoristi unum apud Aeschylum legitur exemplum Pr. 625 μήτ με κρύψῃς τοῦθ' ὅπερ μέλλω παθεῖν. Praesentis duo: Suppl. 1058. Ag. 974. Futu denique quattuor: Pr. 638. 835. Cho. 668. 861. Eadem igitur inter illius vocabı tempora intercessit ratio quae apud alios quoque scriptores et in oratione pedes nobis offertur, velut ex Thucydide infinitivos futuri 77, praesentis 36, aoristi 4 enum ravit Forssmann.

Cunctandi notio si huic verbo subiecta est praesentis infinitivus adiungi sole quem habemus Pr. 627 τί δῆτα μέλλεις μὴ οὐ γεγωνίσκειν τὸ πᾶν; Ceteris enim quibus μέλλω occurrit locis infinitivus omissus est: Pr. 36. Sept. 98. Pers. 407. A 290. 908. 1353.

Iam unus locus depravatissimus nobis traditus restat Cho. 417. In libı enim scriptum reperies: ὅτ' ἂν δ' αὖτ' ἐπαλκὲς | θραρεαπέστασεν ἄχος | πρὸς τὸ φανε σθαί μοι καλῶς. Quos versus desperatos Hermannus ita restituit, ut sententiam sa aptam et idoneam praebeant: ὅταν δ'αὖτ' ἐπαλκὲς ἦτορ θαρσῇ, 'πέστασεν ἄχος πρὸς φανεῖν τί μοι καλῶς, quae verba versibus opponuntur antecedentibus, quibus ani affectionum duarum, inter quas chorus fluctuet altera describitur. Scholiastae habem explanationem: πρὸς τὸ καλά μοι ἐννοεῖν. Hoc loco mirum aliquid in futuri infiniti inesse nemo erit qui neget, quum simplex qui vocatur infinitivus subesse videatı qui temporum differentiam non admittat. Quae difficultas ne tum quidem tollitur, cu sicut fecit Dindorfius servamus scripturam φανεῖσθαί μοι καλῶς. Sed semel atq iterum versum perlegenti et qui subiectus sensus sit perpendenti fore arbitror ut ber omnia tibi procedant. Non est enim interpretandum: aegritudo desistit ad bonu eventum, sed potius, quod scholiasta quoque dicit: ad spem boni eventus. Nam hc enuntiatum plane idem valet quod his significatur verbis: πρὸς τοῦτο (h. e. πρὸς τα την τὴν ἐλπίδα), ὅτι καλῶς φανεῖται (sc. χρήματα sive τύχη). Habemus igitur acc sativum cum infinitivo etsi abditum quodammodo atque reconditum, quo continet sententia adiectivo δύσελπις v. 413 contraria. Quamquam paullo rariorem atque ins lentiorem nemo negabit esse hanc constructionem. Neque enim alio usquam loc infinitivo futuri ab Aeschylo articulus praepositus est, sed nusquam alibi tempoı post articulum ratio habetur.

§ 3. De infinitivo perfecti.

Perfectum conditionem significat, quae postquam ea confecta est actio evadat quae stirpe vel nuda verbali vel praesentis exprimitur. Hoc enim nemini ignotum esse confido praeteriti temporis ne levissimum quidem vestigium huic formae subesse et valde esse cavendum ne cum Latini perfecti vi ac significatione confundatur. Itaque cuiuslibet perfectum verbi optime facies si novi verbi praesente transtuleris, quare Forssmann l. l. p. 10 in exemplis e Thucydide colligendis tempora praesentis et perfecti promiscue enumeravit et forma solum, non syntaxi distinxit. Nostra enim novum statum etiamnunc continuatum ac durantem cognoscere maxime refert, ut *πεπτωκέναι* idem fere sit quod *κεῖσθαι*. Atque eam tantum invenies differentiam, quod perfecto quem ad modum conditio praesens facta sit simul indicatur, ut duas quasi in uno verbo notiones intueamur: *πίπτειν* et *κεῖσθαι*, cum in *κεῖσθαι* illa cadendi vis prorsus neglecta sit. Tenendum quidem est ne Graecos quidem homines semper hanc perfecti naturam integram servasse, sed usum principalem ac genuinum inde a Xenophonte laxiorem fieri cf. Curtium in libri grammatici explanationibus p. 182 not. Aeschyli igitur aetate eiusmodi depravatio nondum cernitur ac conspicitur, id quod peculiari dissertatione demonstravit Brock[2]), qui de universa perfecti syntaxi disseruit. Infinitivos ego viginti inveni aut undeviginti, cum ab uno loco discesseris: frgm. 395 *τὸ μὴ γενέσθαι δ'ἐστὶν ἢ πεφυκέναι κρεῖσσον κακῶς πάσχοντα*, quod Euripidi potius quam Aeschylo Dindorfius censet tribuendum esse. Et mihi quoque haec opinio commendanda videtur propter sententiam Euripidis ingenio plane congruam cf. frgm. Eurip. 599[3]). Tredecim autem diversas formas illis locis collegimus, quae sunt hae:

πεπτωκέναι Sept. 462. Cho. 263. i. e. *κεῖσθαι* cecidisse et iacere.

ηὑρῆσθαι Pers. 743 i. e. *παρεῖναι* (*ἔοικε κακῶν πηγή*) inventus esse et prostare fons videtur.

πεπορθῆσθαι Ag. 591 i. e. *πεπορθημένον κεῖσθαι* vastatum iacere.

μεμνῆσθαι Pers. 287. Suppl. 205 in memoriam sibi revocasse memoremque esse.

σεσῶσθαι Pers. 737 servatum adesse, tametsi *πρὸς ἤπειρον τήνδε* appositum est, quibus in verbis relictum aliquid videmus eius actionis (*φυγεῖν*), ex qua orta est conditio quae etiam nunc manet. »In hanc terram effugisse et nunc tutum esse«

---

[2]) Leop. Brock, de perfecti et plusquam perfecti usu Aeschyleo. Diss. Vratislav. 1865.

[3]) Eurip. ed. A. Nauck. Lps. 1869. tom. III.

recte Brock p. 94 vocabulum interpretatus est.

βεβουλεῦσθαι frgm. 258. mente perpensum esse, ut nunc stet senten

ἱδρῦσθαι Pers. 231 ποῦ τὰς Ἀθήνας φασὶν ἱδρῦσθαι χθονός; Nihil dicenc erat de condenda vel condita urbe, sed de praesenti eius situ: ubi terrarum Athe (conditas stare) sitas esse dicunt?

τετάφθαι Cho. 366. sepultum esse et nunc in sepulcro iacere. Libri quid τέταψαι exhibent, quod Clausen in commentario tueri conatur. Sed si responsion quae intercedit inter Electrae Orestisque et alterum quod sequitur Electrae vot πάρος οἱ κτανόντες δαμῆναι respicimus, ubi scholiastae in codicibus adscripta adnot: haec legitur: λείπει τὸ ὤφελες: etiam nostrum locum pro voto accipere praestare ı videtur, ut alterae Electrae preces vv. 363 — 366 respondeant. Orestis verbis sq., alterae v. 367 sq. novam Oresti opponant sententiam. Ostendit enim Electra illi precanti: εἰ γάρ etc. non assentiatur, sed potius hoc votis expetat: μηδ' ὑπό Itaque vertendum erit: »utinam ne fatum fuisset sepultum iacere sub Troiae moenil sed potius etc;« nullo enim modo patris necem optabilem videri posse significat.

εἰργάσθαι Ag. 1346 (τοὔργον δοκεῖ) opus ad finem perductum et absolu videtur esse.

πεποιθέναι Pers. 601. Cho. 297. Pr. 225 (τοῖς φίλοις) fidem amicis habu iisque iam niti.

τεθνάναι Ag. 539 mortem obisse et nunc mortuum iacere.

εἰδέναι Ag. 1196. 1369. 1371. frgm. 181 mente cognovisse et nunc sc

ὀλωλέναι Pers. 446. periisse et nunc in mortuorum numero esse.

§ 4. De praesentis et aoristi infinitivis quae maxime notatu digna sint.

a. Hi infinitivi quo inter se differant iis ostenditur apud Aeschyl exemplis, ubi uno in enuntiato coniuncti sunt.

Iam reliqui sunt qui omnium longe creberrimi inveniuntur infinitivi, aoristi praesentis. Qui disiungi vix possunt cum saepissime insignem inter se similitudin prae se ferant. Ac quidem in praesente notio inest actionis durantis vel saep repetitae, in aoristo momentaneae sive incipere haec sive semel nec saepius fieri dicit Consentaneum est autem saepenumero utrum infinitivum eligat prorsus poetae arbit permissum esse. De quo discrimine diligentissime a nostrae aetatis grammaticis tract: plura in universum disserere ab re esse duco. Tamen facere non possum, qı eos locos afferam Aeschyli, in quibus uterque usurpatus legitur. Namque his certissir

facillimeque illam differentiam perspicimus, quod tum certo quodam consilio alter uter adhibitus est, cum alibi saepe promiscue utrumque poni Kuehnero aliis grammaticis concedendum sit.

Eius igitur discriminis est vel maxime insigne hoc exemplum: Pr. 750 *κρεῖσσον γὰρ εἰς ἅπαξ θανεῖν ἢ τὰς ἁπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς*, ubi diversitas appositis verbis *ἅπαξ* et *ἁπάσας ἡμέρας* clare elucet, ut paene paradigmatis instar hic locus esse nobis possit. (cf. Eurip. Iphig. Aul. 1261 *κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ θανεῖν καλῶς*). Paullo obscuriora haec exempla sunt: Pers. 690 *οἱ κατὰ χθονὸς θεοὶ λαβεῖν ἀμείνους εἰσὶν ἢ μεθιέναι*, ubi et voce *λαβεῖν* et voce *μεθιέναι* de infernalium deorum more et instituto certiores nos poeta facit. Accuratius vero rem intuenti elucebit tibi punctum temporis comprehendendis hominibus consumi, simul ac mortui sint, aeternam in regionibus inferis mansionem imminere hominibus. Suppl. 450. *δεῖ κάρτα θύειν καὶ πεσεῖν χρηστήρια θεοῖσι πολλοῖς πολλά.* Nempe verbis *κάρτα θύειν* consuetudo quam asciscere opus sit significatur, altera enuntiati parte singula sacrificia cnmmemorantur.

Cho. 5 *κηρύσσω πατρὶ κλύειν, ἀκοῦσαι*, ubi vocabulum *κλύειν* vertendum est: audire, aufmerksamer Hörer zu sein, *ἀκοῦσαι* ita interpretandum est: auditu percipere, die vorliegende Sache zu vernehmen. — Eum. 430. *κλύειν δίκαιος μᾶλλον ἢ πρᾶξαι θέλεις*, ubi singularem actionem famae continuae contrariam esse facile tibi persuadebis: bene audire quam (data occasione) bene agere mavis.

Eum. 708. *ὀρθοῦσθαι δὲ χρὴ καὶ ψῆφον αἴρειν καὶ διαγνῶναι δίκην*, surgere opus est, calculum tollere, causam diiudicare. Priorum quoque duorum verborum aoristum putares locum hic habere. Neque enim minus actiones momentaneae sunt quam *διαγνῶναι δίκην* maximeque *αἴρειν* unius momenti videtur esse. Attamen ne hic quidem diversa tempora temere adhibita sunt. Praesente enim enuntiatur tarde diligenterque omnia secum reputantes iudices unum ex altero de subselliis surgere, deinde ad urnam accedere et caute cunctantes modo hunc modo illum calculum manibus prehendere velle et post aliquantum demum temporis certam quandam sententiam amplexos iam uno quasi ictu nodum solvere causamque discernere.

Eum. 714. *χρησμοὺς τοὺς ἐμοὺς — ταρβεῖν κελεύω μηδ' ἀκαρπώτους κτίσαι* iussa mea revereri iubeo neve inania reddere. Ita nobis vertentibus nequaquam in mentem venit inter pronuntiati partes discrimen statuere, quoniam ad certam causam dirimendam Apollo iudicibus quae lex sequenda sit illis verbis praecipit. Aoristi igitur duos infinitivos exspectamus. Sed qui animorum habitus per totum iudicii tempus esse debeat praesente poeta describit,

aoristo monet ne in una de qua agatur causa uno quasi momento legum sanctitat obterant aboleantque.

b) Colliguntur loci, in quibus aoristi infinitivo res praeteritae signifi catae sunt.

Atvero non solum quae uno et eodem tempore, sed etiam quae ante id te pus in quod incidit oratio facta sunt infinitivo aoristi exprimi solent. Quam signific tionem satis manifestum est pristinae ac genuinae infinitivi naturae plane repugna Itemque notissimum est huius infinitivi formam ab illa vi omnino abhorere, quippe (quae necessaria est nota augmenti desit. Sed ut verbum finitum significatu praetei quoque temporis instructum est etiam infinitivus, qui in oratione obliqua illius lo adhibendus erat, notionem illam ascivit. Quam ad immutationem haud exigui fuis momenti credibile est, quod praeter purae stirpis verbalis aoristum mox et activi passivi et medii aoristus compositus excoli et divulgari coeptus est, ut quamqua augmentum abesset tamen propter stirpis merae incrementum alienam notionem illo sentire magis magisque in dies homines assuescerent. Itaque in accusativi cu infinitivo quas dicunt structuris huius exempla quaerenda nobis sunt et maxime qu dem post verba declarandi et sentiendi.

Neque vero quibusdam locis facile est diiudicatu re vera tempus praeteritu subsit necne, velut Cho. 527, ubi Clytaemnestrae somnium a chori virginibus Ore enarratur: *τεκεῖν δράκοντ' ἔδοξεν ὡς αὐτὴ λέγει* — v. 529 *ἐν σπαργάνοισι παιδὸς ὁρ σαι δίκην*. Tum chorus pergit: *αὐτὴ προσέσχε μαστὸν ἐν τὠνείρατι*. Verbo finito demu inquiat quispiam, *ἐν τὠνείρατι* adiectum est, quae antea infinitivis *τεκεῖν, ὁρμίσαι* dic sunt somnio antecedere necesse est. Attamen reprehendi nequire opinor, si quis interpretetur versus: parere draconem sibi visa est et infantis instar incunabulis cc ligare; nam qnae in somni tempus non cadant tam accurate exponi non solere. —

Eadem ambiguitas reperitur Suppl. 913 *ἀλλ' ἦ γυναικῶν ἐς πόλιν δοκεῖς μολεῖ* an mulierum in urbem te venisse (venire) arbitraris? Utroque vertendi modo ap efficitur sententia.

Perlucida ac certa congero haec exempla:

Pers. 200 *καὶ ταῦτα μὲν δὴ νυκτὸς εἰσιδεῖν λέγω* sunt verba Atossae postqua cum senibus visa somniorum communicavit. Quam ad eandem rem pertinet v. 2 *Δαρεῖον, ὅνπερ φῄς ἰδεῖν κατ' εὐφρόνην*. Ac similiter ibid. v. 432 (*οἶδα*). 440. 736 (*φημ* 564 (*ἀκούω*).

Prom. 503 *ἄργυρόν τις φήσειεν πάροιθεν ἐξευρεῖν ἐμοῦ*; quis argentum ante me a se dicet inventum esse?

Suppl. 295 *λόγος Ζῆνα — μιχθῆναι* Iuppiter cum Ione se iunxisse fertur. — ibid. 291 (*φημί*).

Ag. 1613 *σὺ δ᾽ ἄνδρα τόνδε φῂς ἑκὼν κατακτανεῖν, μόνος — βουλεῦσαι φόνον* chorus exclamat, postea quam Aegisthus a se caedem perpetratam esse confessus est. Ibid. 635 (*λέγειν*). 1041 (*φημί*). 1342 (*εὔχομαι*).

Cho. 1027 *κτανεῖν τέ φημι μητέρ᾽ οὐκ ἄνευ δίκης*, quae verba Orestes post matrem interemptam eloquitur.

Eum. 611 *δρᾶσαι γὰρ ὥσπερ ἐστὶν οὐκ ἀρνούμεθα* est profecto a nobis facinus commissum.

Cum hoc vero usu cavendum est ne commisceatur aoristus post *πρὶν* particulam positus, quem saepenumero et vernacule et Latine praeterito vel futuro exacto reddimus. Declaretur res exemplo Prom. 825 *ἃ πρὶν μολεῖν δεῦρ᾽ ἐκμεμόχθηκεν φράσω* quae antequam huc pervenerit perpessa sit patefaciam. Ex iis enim quae supra de huius voculae natura atque origine in medium protulimus consequens est, ut temporis nusquam ratio habeatur, sicuti »ante adventum« cum dicamus tempus non respicitur. Potius ex praepositionum similitudine cum *πρὶν* explicandum sit apparet simplicem qui dicitur infinitivum sequi debere. Neque diversus est locus Sept. 454 licet futuro exacto vertatur: *κεραυνοῦ — νὶν βέλος ἐπισχέθοι πρὶν ἐμὸν ἐσθορεῖν δόμον.* Pariterque Sept. v. 285 interpretandus est. Omnino autem bis cum praesentis infinitivo *πρὶν* consociatum est: Suppl. 702. Ag. 1067; cum aoristo decies sexies: Pr. 825. Sept. 63, 285, 454, 1048. Pers. 502, 712. Suppl. 33, 40, 772, 788, 799. Ag. 1479, 1539, 1658. Cho. 575. Neque unde orta sit eiusmodi temporum ratio difficile est intellegere, cum nos quoque cum praepositione nostra »vor« punctum saepius incipientis temporis quam rem se explicantem coniungamus.

Videtur etiam Pr. 48. infinitivo aoristi res praeterita significari, ubi Vulcanus officium sibi perodiosum abominatus haec verba exclamat: *ἔμπας τις αὐτὴν* (sc. *χειρωναξίαν*) *ἄλλος ὤφελεν λαχεῖν*: o si alius quis adeptus esset artificium meum! Sed temporis indicium non in aoristo *λαχεῖν* quaerendum nobis est, verum in imperfecto *ὤφελεν*, post quod vocabulum simplicem habemus infinitivum: debebat adipisci.

c) Quibus locis infinitivus praesentis et infinitivus aoristi pro futuri infinitivo usurpati sint.

Tales structuras Forssmann l. l. p. 71 Madvigium secutus ex analogia verborum iubendi explanare studuit vel ita, ut supplenda sit aliqua notio velut: *εἱμαρμένον*

ἐστίν. Atqui retineri ego nequeo quin artificiosiores illos declarandi modos exis mem quam qui omnibus probari possint. Hinc potius illam dicendi rationem deducenda esse putaverim, quod plane eodem modo positi sint infinitivi, quo verbi finiti praese tempus de rebus futuris usurpari solet, ut alacriore cogitandi eloquendique ratio res quasi praesens describatur.

Praesentis infinitivum pro futuro usurpatum nullum apud Aeschylum inveni. Choephororum quidem fabula primo obtutu eiusmodi exstare videtur exemplu v. 282, ubi quid Apollo minitatus sit enarratur: *λευκὰς δὲ κόρσας τῇδ᾽ ἐπα τέλλειν νόσῳ.* Qui tamen locus non sic Latine transferendus est: fore ut cana fia tempora, sed ita potius: canescere solere parricidae capillos. Perfacile autem hc quoque loco in errorem rapimur: Sept. 749 (*Ἀπόλλωνος τρὶς εἰπόντος*) *θνάσκοντα γέ νας ἄτερ σώζειν πόλιν,* quibus verbis non quid evasurum sit exprimitur, sed qu Laïus facere a deo iubeatur: ter Apollo imperavit ut liberis non procreatis urbe servaret.

Aoristi vero infinitivum compluribus locis futuri vim ascivisse videmus.

Pr. 668 *κεἰ μὴ θέλοι πυρωπὸν ἐκ Διὸς μολεῖν κεραυνὸν, ὃς πᾶν ἐξαιστώσοι γέν* ubi Inacho Apollo Loxias minatur, nisi filiam domo expulisset totam gentem Io Tonantis fulmiue exstinctum iri. Quocirca *μολεῖσθαι* vel tale quid exspectamus, c bene futurum *ἐξαιστώσοι* conveniret, sicuti Sept. 445 consimilis sententia sic effertı *πέποιθα δ᾽ αὐτῷ ξὺν δίκῃ τὸν πυρφόρον ἥξειν κεραυνόν.*

Sept. 789. *ἐφῆκεν πικρογλώσσους ἀρὰς καί σφε σιδαρονόμῳ διὰ χερί ποτε λαχε κτήματα* cum acerbis exsecrationibus praedixit, manibus ferro armatis aliquando pc sessiones illos occupaturos.

Prima specie eandem fortasse temporum permutationem factam esse iudic bis Sept. 720—725 *πέφρικα τὰν ὠλεσίοικον θεόν — — τελέσαι τάς — — καταρ Οἰδιπόδα.* Etenim postquam Eteocles semet ipsum manus cum fratre conserturu professus est, mulieres Thebanae timere videntur ne infanda calamitas eventura s Sed hoc potius poeta dicit, chorum totam rerum conditionem praesentem patı exsecratione effectam esse censere: vereor ne Oedipodis exsecrationes iam nu nimis vero eventu comprobentur.

Sept. 367. *ἐλπίς ἐστι νύκτερον τέλος μολεῖν,* quo loco quamcunque lectione sequimur illam infinitivi aoristi structuram statuamus oportet: sperandum est (h. cum timore exspectandum) adfuturum esse noctis officium.

Suppl. 618 — *Ζηνὸς κότον μέγαν προφωνῶν μήποτ᾽ εἰσόπιν χρόνου πόλιν παχ*

ναι praenuntians nunquam post Iovis magnam iram (Iovem vehementer iratum) urbem fertilem opulentamque reddituram.

Ag. 675 *Μενέλεων γὰρ οὖν πρῶτόν τε καὶ μάλιστα προσδόκα μολεῖν* Menelaum primum rediturum tibi suspicandum est. In orationem directam ita fere enuntiatum transferri potest: *προσδόκα· Μενέλεως πρῶτος ἀφικνεῖται* i. e. *ἀφίξεται.*

Ag. 1653 *δεχομένοις λέγεις θανεῖν σε* quod te moriturum dicis (1651 *οὐκ ἀναίνομαι θανεῖν* sunt verba Aegisthi) bonum omen accipimus.

Itaque tribus in locis infinitivum *μολεῖν*, uno *θανεῖν*, uno *λαχεῖν*, uno *παχῦναι* eo quo diximus modo usurpatum invenimus. Quas formas cum perlustro nescio an insulsum non sit coniectare in illo usu amplectendo has ipsas voces alicuius momenti fuisse, quoniam certe *θανεῖν* et *λαχεῖν* formae longe usitatissimae sunt, *θανεῖσθαι* vero, *μολεῖσθαι*, *λήξεσθαι* itemque *παχυνεῖν* aliquanto rariores reperiuntur.

Index.

Vita.

Natus sum, Johann Karstens, Colmariae Holsatorum huius saeculi anno MDCCCLIII a. d. XIV Kal. Februarias, patre Friderico Christiano, matre Caecilia e gente van Drathen. Fidei addictus sum evangelicae. Usque ad aetatis annum XII postquam vici scholam publicam frequentavi, ecclesiastico vici a patrio non ita longe distantis traditus elegantiores quas dicunt disciplinas discere coepi. Anno sexto decimo exacto in gymnasii Altonani ordinem secundum receptus sum, cui nomen est Christianeum quodque Luchtio directore et tum florebat et floret hodie. Post quattuor deinde annos maturitatis examine perfunctus in universitatem litterarum Tubingensem commigravi vere anni MDCCCLXXIII, ubi scholis usus sum horum virorum doctorum: Herzog, Koestlin, Kugler, v. Roth, v. Noorden, Schwabe, Teuffel. Per tria semestria ibi commoratus me Lipsiam contuli, ubi institutus sum a viris doctis: Braune, Curtius, Fritzsche, Herman, Hirzel, Overbeck, Lange, Ritschl. Post bis sex menses inde me Kiliam converti et scholis interfui vv. ill: Forchhammer, Luebbert, Moebius, Pfeiffer, Pfleiderer, Thaulow, Weinhold, Volquardsen. Seminariorum denique exercitationibus interfui horum: Tubingensis, cuius moderatores erant vv. ill. Teuffel et Schwabe, Kiliensis philologici directoribus vv. ill. Forchhammer et Luebbert, Germanici, cui antea praeerat v. ill. Weinhold, nunc praeest v. ill. Pfeiffer. Quibus omnibus viris optime de me meritis non possum facere quin ex intimo animo gratias agam quam plurimas. —

Sententiae controversae

QUAS

UNA CUM DISSERTATIONE

DIE II MENSIS FEBRUARII MDCCCLXXVIII HORA XII IN AULA

ACADEMICA

PUBLICE DEFENDET AUCTOR.

Adversariorum partes suscipient:
JACOBUS SCHNACKENBERG, cand. th.
ERNESTUS KRIECHAUFF, stud. phil.
FRIDERICUS CLAUSEN, stud. phil.

1. In Aesch. Ag. parodi parte priore (v. 40 sqq.) formas Doricas codicibus nobis traditas eicere opus non est.

2. Improbo eorum ego sententiam qui Aeschyli fabulam Agamemnonis in gymnasiis nostris legendam esse putant.

3. Hor. carm. I, 12 vv. 37—44 secludendi non sunt, sed integri quo loco traditi sunt servandi.

4. Propert. I, 1, 19 supervacaneum atque inutile est cum L. Muellero »fallacia« mutare in »fiducia«.

5. Tria sunt carmina Heinrici de Veldegge, quae in uno eodemque amore describendo versantur, dico quae leguntur in primordiis poësis nostrae lyricae editis a C. Lachmanno et M. Hauptio (ed. II. Lips. 1875) pp. 56, 1—57, 9; 57, 10—58, 10; 59, 23—60, 12.

yleo.
005799677
083 533

